

Examensarbete, Högskolan på Åland, Utbildningsprogrammet för vård

I SKUGGAN AV MITT FORNA JAG

- Unga kvinnors upplevelser av våldsutsatthet

Alexandra Nordström & Åsa Hellgrén

Datum för publicering: 27.05.2016
Handledare: Anette Häggblom

EXAMENSARBETE

Högskolan på Åland

Utbildningsprogram:	Utbildningsprogrammet för vård
Författare:	Alexandra Nordström & Åsa Hellgrén
Arbetets namn:	I skuggan av mitt forna jag – Unga kvinnors upplevelser av våldsutsatthet
Handledare:	Anette Häggblom
Uppdragsgivare:	

Abstrakt

Bakgrund: Våld i parrelationer hos ungdomar har ökat de senaste åren och blivit ett stort problem. Våldet kan leda till att de utsatta unga kvinnorna kan få både fysiska och psykiska hälsoproblem som påverkar deras framtid.

Teoretiskt perspektiv: Som teoretisk referensram används Kari Martinsens teori om omsorg, inkluderande Martinsens begrepp om det förnimmande och det registrerade ögat, samt begreppen skuld och skam.

Syfte: Syftet med denna litteraturstudie var att beskriva de unga kvinnornas utsatthet för våld i parrelation.

Metod: En kvalitativ systematisk litteraturöversikt som baserar sig på vetenskapliga artiklar.

Resultat: Temat som framkom i studien var *begränsad till en skugga av mitt forna jag*. Huvudkategorierna som formulerades var *upplevelser av våld* och *hjälpinsatser för den våldsutsatta unga kvinnan*.

Underkategorier till *upplevelser av våld* var *sociala medias påverkan i våldet*, *normalisering av våld*, *konsekvenser av våld* och *tecken på våld*.

Slutsats: Våld i parrelationer har blivit allt vanligare i yngre ålder och sker i en stor del via sociala medier. Våld i parrelation har visat sig ha en negativ inverkan på den utsatta unga kvinnans hälsa, både fysiskt och psykiskt. Känsla av skuld och skam kan uppstå då den våldsutövande partnern kontrollerar och trakasserar den utsattas handlingar och normer. Detta gör att den utsatta unga kvinnan formar sitt liv efter den våldsutövande partner och förminskar sig själv till en skugga av sitt forna jag. Det som framkommit i denna studie är att hälsoinsatser gällande våld i parrelationer borde sättas in i ett tidigare skede för att ge den våldsutsatta unga kvinnan en chans till ett hälsosammare och tryggare liv.

Nyckelord (sökord)

Våld i parrelationer, ungdom, kvinna, erfarenhet

Högskolans serienummer:	ISSN:	Språk:	Sidantal:
2016:23	1458-1531	Svenska	37

Inlämningsdatum:	Presentationsdatum:	Datum för godkännande:
13.05.2016	25.05.2016	26.05.2016

DEGREE THESIS

Åland University of Applied Sciences

Study program:	Health and Caring Sciences
Author:	Alexandra Nordström & Åsa Hellgrén
Title:	In the Shadow of my Former Self - Young Women's Experiences of Violence Victimization
Academic Supervisor:	Anette Häggblom
Technical Supervisor:	

Abstract

Background: Dating violence among young people has increased in recent years and become a major problem. Violence can lead to the effect that vulnerable young women can have both physical and mental health problems that affect their future.

Theoretical perspectives: As a theoretical framework used Kari Martin's theory of care, including Martin's concept of the sentient and the registered eye, and the concepts of guilt and shame.

Purpose: The purpose of this study was to describe the young women's exposure to violence in the relationship.

Methods: A systematic literature review based on scientific articles.

Results: The theme that emerged from the study was *limited to a shadow of my former self*. The main categories that were formulated were *experiences of violence* and *assistance for the abused young woman*. Subcategories to *experiences of violence* were *social media's impact in the violence*, *normalization of violence*, *consequences of violence* and *signs of violence*.

Conclusion: Dating violence has become increasingly common among young people. To a great extent it takes place through social media. The dating violence has been shown to have a negative impact on the vulnerable young woman's health, both physically and mentally. Sense of guilt and shame can arise when the violent partner controls and harasses the victim's actions and norms. This makes the vulnerable young woman model her life after her violent partner. It reduces herself to a shadow of her former self. What emerged in this study is that health actions concerning dating violence should be initiated at an earlier stage to provide the abused young woman with a chance for a healthier and safer life.

Key words

dating violence, adolescent, female, experience

Serial number:	ISSN:	Language:	Number of pages:
2016:23	1458-1531	Swedish	37

Handed in:	Date of presentation:	Approved on:
13.05.2015	25.05.2016	26.05.2016

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	1
1.1 Bakgrund.....	2
1.1.1 Fenomenet våld	2
1.1.2 Statistik över våld riktat mot kvinnor i Sverige, i Finland och på Åland	3
1.1.3 Konsekvenser av våldsutsatthet i ungdomen.....	5
1.1.4 Normaliseringsprocessen.....	6
1.1.5 Unga kvinnor i riskzon för våld.....	7
1.1.6 Lagstiftning gällande våldsutsatthet.....	8
1.1.7 Teoretisk referensram	10
1.2 Problemformulering	11
1.3 Syfte.....	12
2. METOD	13
2.1 Datainsamling.....	13
2.2 Urval.....	14
2.3 Analysmetod.....	15
2.4 Etiska aspekter.....	15
3. RESULTAT	16
3.1 Upplevelser av våld	16
3.1.1 Sociala medias påverkan i våldet.....	18
3.1.2 Normalisering av våld.....	19
3.1.3 Konsekvenser av våld	21
3.1.4 Tecken på våld.....	22
3.2 Hjälpinsatser för den våldsutsatta unga kvinnan	24
5. DISKUSSION	26
5.1 Resultatdiskussion.....	26
5.2 Metoddiskussion	29
5.3 Slutsats.....	30
LITTERATURFÖRTECKNING	32

Bilaga 1 Tabellöversikt av datainsamling

Bilaga 2 Tabellöversikt över inkluderade artiklar

1. INLEDNING

Våld i nära relationer förekommer ofta bland ungdomar. Det är ett problem där unga kvinnor oftare än unga män utsätts för våldet. Forskning visar att nästan varannan kvinna, efter 15-årsdagen, har blivit utsatt för någon form av våld (Danielsson, Olofsson, & Gådin, 2005). Enligt världshälsoorganisationen (World Health Organization¹) utsätts nästan var tredje kvinna i världen (29,4% av unga kvinnor i åldersgruppen 15-19 år och 26,1% av unga kvinnor i åldersgruppen 20-24 år) någon gång för våld i nära relationer (WHO, 2013).

I en rapport från BRIS (2009) framkommer det att unga kvinnor som är utsatta för våld, i parrelation, känner en känsla av skam och skuld. De utsatta unga kvinnorna vill inte koppla ihop våldet med känslan av att något är fel utan gör allt för att bevara sin självbild. Detta kan tyvärr leda till att de väljer att inte berätta vad de utsätts för (Hultgren, 2009). Våld i nära relationer kan leda till allvarliga psykiska och fysiska hälsoproblem för den utsatta (Socialstyrelsen, 2015). Enligt Ålands lagsamling *Landskapslagen* (2011:114) har hälso- och sjukvården ett ansvar att hjälpa, undersöka och ge de våldsutsatta som söker vård stöd. Sjukvården har även ett ansvar att hjälpa den utsatta till fortsatt vård. Enligt Socialstyrelsen (2014) är våld mellan ungdomar något som sjukskötaren sannolikt kan stöta på i sitt dagliga arbete oavsett arbetsplats inom vården. Det är vanligt att våldsutsatta ungdomar söker vård på grund av diffusa symtom, exempelvis magsmärta, och att det först i ett senare skede kommer fram att patienterna blivit våldsutsatta. De våldsutsatta ungdomarna har påpekat att personalen bör ställa frågan om våld redan vid första mötet (Socialstyrelsen, 2014).

I denna litteraturstudie kommer författarna att beskriva de unga kvinnornas utsatthet för våld i parrelation. Författarna i denna litteraturstudie menar med ”ung kvinna” en kvinna i åldern 11-25 år. Detta åldersspann framkom i resultatartiklarna.

¹ Hädanefter kommer World Health Organization benämnas som WHO i texten.

1.1 Bakgrund

Våld i nära relationer innebär att offret utsätts för till exempel fysiskt, psykiskt, och/eller sexuellt våld. Det kan även innebära att offret utsätts för ekonomiskt/materiellt och socialt våld, vilket drabbar oavsett om du är ung eller äldre (Socialstyrelsen, 2010; WHO, 2016). Våld kan ses som ett jämställdhetsproblem som begränsar de våldsutsattas mänskliga frihet och mänskliga rättigheter. Det vanligaste är att kvinnor utsätts för våld och att våldet utövas av en manlig partner eller före detta partner (Socialstyrelsen, 2014). Rättspolitiska forskningsinstitutet har gjort en undersökning som visar att var femte kvinna i åldern 18–74 år någon gång har blivit utsatta för hot, sexuellt våld eller fysiskt våld från sin sambo eller make (Perttu, 2014). Våld i nära relationer är något som både män och kvinnor, unga och gamla, heterosexuella, personer i samkönade relationer och personer med olika etniska bakgrunder kan utsättas för. Det förekommer även hedersrelaterat våld och förtryck mot både män och kvinnor (Socialstyrelsen, 2014). Samhället strävar efter att bli mera jämställt. Med detta menas att alla människor ska ha samma rättigheter, möjligheter och skyldigheter genom livet (NE, 2016).

1.1.1 Fenomenet våld

Enligt WHO (2016) innebär våld i parrelationer att en partner eller en före detta partner orsakar *psykisk, fysisk* och/eller *sexuell* skada. Sexuellt tvång, psykisk misshandel, kontrollbeteende och fysisk aggression inkluderas även i begreppsbeskrivningen (WHO, 2016). När det kommer till *fysiskt* våld kan det innebära att personen blir knuffad, slagen, sparkad eller dragen i håret. *Psykiskt* våld innefattar indirekt eller direkt hot och förlöjligande. *Sexuell* utsatthet är när personen blir påtvingad sexuella handlingar eller blir utsatt för våldtäkt. Sexuella situationer där personen inte vågar säga nej anses även som sexuellt våld. Att bli hindrad att ta kontakt med eller isolerad från vänner, släkt och sociala aktiviteter räknas som *social* utsatthet. *Materiell* och *ekonomisk* utsatthet innebär att personliga ägodelar slås sönder eller förstörs avsiktligt (Socialstyrelsen, 2010; Stader, 2011).

1.1.2 Statistik över våld riktat mot kvinnor i Sverige, i Finland och på Åland

År 2012 gjordes en undersökning av *Brottsförebyggande rådet (BRÅ)* av hur många kvinnor i Sverige som utsatts för brott i nära relation. Det framkom att ca 7 % av Sveriges kvinnor har utsatts för psykiskt våld och 2 % för fysiskt våld i nära relationer (Frenzel, 2014).

I Finland är våld riktat mot kvinnor i nära relationer ett allvarligt hälsoproblem (Perttu, 2014). En fjärdedel av våldet i nära relationer och i familjen riktas mot personer under 18 år. Antalet offer för våld i nära relationer, som anmäldes år 2014 var 6 900 stycken, men ett mörkertal kan vara stort då alla inte anmäler våldet som de utsätts för (Statistikcentralen, 2015).

I samtalet med kriminalinspektör Olof Lindqvist (2016, 22 mars) framkom det att unga kvinnor på Åland med självskadebeteende kan utsätta sig själva för allvarliga risker. Dessa risker kan vara att utsättas för sexualbrott där det kan vara svårt för polisen och sjukvården att klargöra vad som hänt. Händelsen kan vara svår att bevisa och det kan vara svårt att klargöra ifall det handlar om tvång eller om händelsen är frivillig. Tabellerna nedan, som berör alla barn och kvinnor på Åland, visar att anmälningar kring våld, ärekränkning och olaga hot har ökat. Men detta kan även bero på att fler vågar anmäla, dock måste det beaktas att det fortfarande finns ett mörkertal då alla inte vågar anmäla (O. Lindqvist, personlig kommunikation, 22 mars 2016).

I tabell ett framkommer det att misshandel är det våld som personer under 18 år utsätts mest för. Olaga hot har även ökat (O. Lindqvist, personlig kommunikation, 22 mars 2016).

Tabell 1. Våld mot barn under 18 år på Åland 1.1.2009 – 31.12.2013

Årtal	2009	2010	2011	2012	2013
Misshandel	18	16	22	32	21
Sexuellt utnyttjande inkl. grovt	4	6	3	5	5
Våldtäkt	1	7	2	0	1
Olaga hot		5	7	5	14
Ärekränkning		1	3	6	9

I tabell två framkommer det att misshandel av kvinnor, i olika grad, till största del sker i hemmet (O. Lindqvist, personlig kommunikation, 22 mars 2016).

Tabell 2. Händelseplatser där kvinna i olika grad blivit utsatt för misshandel på Åland 2009 - 2013

År	2009	2010	2011	2012	2013
Bostad	35	25	34	32	32
Färja	13	7	7	8	3
Krog	8	4	9	5	2
Annan plats	17	8	15	19	12

I tabell tre framkommer det att de sammanlagda misshandelsbrotten mot kvinnor har sjunkit under åren men ett mörkertal måste tas i beaktande (O. Lindqvist, personlig kommunikation, 22 mars 2016).

Tabell 3. Anmälda misshandelsbrott mot kvinnor på Åland 2009 - 2013

År	2009	2010	2011	2012	2013
Lindrig misshandel	16	15	18	20	11
Misshandel	54	28	46	39	38
Grov misshandel	4	3	1	5	0
Sammanlagt	74	46	65	64	49

I tabell fyra framkommer det att anmälningar av olaga hot mot kvinnor har minskat (O. Lindqvist, personlig kommunikation, 22 mars 2016).

Tabell 4. Anmälda olaga hot mot kvinnor på Åland 2009-2012

År	2009	2010	2011	2012	2013
Antal	22	23	38	30	16

I tabell fem framkommer det att anmälningar av ärekränkingsbrott mot kvinnor har ökat kraftigt mellan åren 2009 och 2012 (O. Lindqvist, personlig kommunikation, 22 mars 2016).

Tabell 5. Anmälda ärekränkingsbrott mot kvinnor på Åland 2009 – 2013

År	2009	2010	2011	2012	2013
Antal	3	24	29	32	19

1.1.3 Konsekvenser av våldsutsatthet i ungdomen

Enligt WHO (2016) kan kvinnor som varit våldsutsatta i ungdomen även bli offer i framtida relationer. Kvinnor löper vidare en större risk att lida av posttraumatiskt stressyndrom, vilket innebär att patienten återupplever känslorna från en traumatisk upplevelse, till exempel som en följd av misshandel eller sexuella övergrepp (WHO, 2016). Känslor som bland annat kan upplevas är fasa och ilska och detta kan triggas igång av yttre sinnesuttryck (McGrath, 2016). Kvinnorna löper även en större risk att leva ett ohälsosammare liv, att begå självmord samt att få en oönskad graviditet på grund av ett mer riskfyllt sexuellt beteende. Risken ökar därför för sexuellt överförbara sjukdomar, exempelvis HIV, bland de som blivit utsatta för sexuellt våld. Unga kvinnor som har utsatts för våld löper en större risk att börja missbruka jämfört med de som inte blivit utsatta för våld (WHO, 2016). Kronisk irriterad tarmsjukdom, som är ett somatiskt sjukdomstillstånd, kan även det uppstå på grund av sexuellt och fysiskt våld i ungdomen (NCK, 2016; Söderholm, 2006). De unga kvinnor som har utsatts för våld i nära relationer kan uppleva ett obehag i kontakten med rättsväsendet och sjukvården. Detta kallas för sekundär viktimisering. Med detta menas att den utsatta, under sin bearbetningsprocess, utsätts för belastningar som gör att känslan av utsatthet återupplevs. Det är viktigt att alla de människor (sjukskötaren, polisen, familjen) bemöter den utsatta unga kvinnan med medkänsla och respekt, för att minimera risken att känslan av utsatthet återupplevs (NCK, 2016).

Unga kvinnor i tonåren är i en utvecklingsperiod där de utvecklas fysiskt, psykiskt och emotionellt, och denna period kan vara väldigt omtumlande. Det är vanligt, under denna omtumlande period, att unga kvinnor utsätter sig för faror och därför ökar risken för att bli utsatta för våld. Intresset för relationer ökar och parrelationer blir en central del av deras liv. Våld har även visat sig ha en stark negativ påverkan på hälsan oberoende av kön. Våld mellan ungdomar i nära relationer har blivit ett större problem i samhället och har resulterat i negativa hälsoeffekter hos de som blivit utsatta (Sutherland, 2011) De negativa hälsoeffekterna beskrivits är bland annat nedsatt psykisk välbefinnande, magbevär, hjärtklappning och illamående (Heimer & Sandberg, 2008). Många unga kvinnor har mindre

erfarenhet av parrelationer och detta kan leda till att den utsatta inte uppfattar att deras partners beteende är kränkande (Stader, 2011) Men det kan även bero på att de unga kvinnorna växt upp med att se sin mamma bli slagen i hemmet och därför ser våldet som något normalt (Larsson, 2006).

1.1.4 Normaliseringsprocessen

Normaliseringsprocessen gör att kvinnan stannar kvar i den våldsamma relationen. Vid det första slaget är det vanligt att kvinnan reagerar starkt, men efter en tid av våldsutsatthet blir händelserna någonting vanligt och förväntat i vardagen. Det kan till och med gå så långt att den utsatta kvinnan försvarar sin partners slag och förklarar det som en olycka eller ännu värre, beskyller och skuldbelägger sig själv (Hägglom & Möller, 2007; Lundgren, 2004). Den utsatta blir vidare känslomässigt beroende av den våldsutövande mannen. Detta på grund av att utövarens handlingar pendlar mellan våld och värme, mellan att först slå och vara aggressiv och sedan vara kärleksfull och öm (Holmberg & Enander, 2004). Den som utövar våldet börjar sakta men säkert kontrollera sin partners liv; kvinnan får inte längre tänka, göra, säga och känna vad hon vill. Detta leder till att den utsattas självkänsla krymper ytterligare (Heimer & Sandberg, 2008; Lundgren, 2004), och kvinnan blir nedbruten fysiskt och psykiskt när våldsutövarens handlingar pendlar mellan våld och kärlek (Lundgren, 2004).

De män som slår sin partner kan även utöva våld mot sina barn. Våldet sker oftast hemma när ingen annan ser och förövaren är ensam med offret. Mannen styr och kontrollerar sitt offer genom att utöva våldet på olika tider och platser samt genom att isolera offret från omgivningen. Mannen kontrollerar även offret genom sättet och mängden fysiskt eller psykiskt våld som offret utsätts för (Hägglom & Möller, 2007; Lundgren, 2004). Studier har visat att män som utövar våld mot sin partner ofta har bevittnat våld mellan föräldrarna. De våldsutövande männen uppfattar och tolkar därför våld som ett sätt att uppnå makt och att lösa konflikter (Lyons & Rabie, 2014).

1.1.5 Unga kvinnor i riskzon för våld

För att kunna upptäcka de unga kvinnor som är i riskzonen för våld i parrelationer behöver sjukskötaren känna till varningstecknen hos de unga kvinnorna samt förstå hur deras attityder och beteenden kan påverkas av våldsutsattheten. Några varningssignaler kan förekomma är att partnern inte lämnar flickvännens sida, obehag att tala om relationen, upprepade vårdbesök, psykisk ohälsa och återkommande infektioner i vagina och urinvägar (Hanson, 2010; Sutherland, 2011). Andra tecken på våld i nära relationer kan vara att den våldsutsatta unga kvinnan förlorar intresset för aktiviteter, ger ursäkter för sin partners beteende och blir mer och mer isolerad. Beteenden som föräldrar kan reagera på är att partnern använder kränkande smeknamn, ger uttryck för svartsjuka och styr den unga kvinnans beteende. När de unga kvinnorna söker vård är det viktigt att personalen ställer frågor om deras förhållande oavsett om det är ett nytt möte, uppföljning eller om patienten skaffat ny partner (Sutherland, 2011). Det är viktigt att den utsatta unga kvinnan får berätta sin berättelse i den takt som behövs och att hon inte känner sig pressad. Sjukskötaren skall bemöta den utsatta med respekt och vara lyhörd (Hultgren, 2009). Detta för att den utsatta unga kvinnan kan känna en stor skam- och skuld känsla över sin situation (Heimer & Sandberg, 2008). När sjukskötaren ställer frågor om våld är det viktigt att det görs könsneutralt, att orden ”hon” eller ”han” inte används. Det är även viktigt att den unga kvinnan är ensam med sjukskötaren (NE, 2016; Sutherland, 2011). Samtidigt är säkerheten vid dessa möten viktig för de våldsutsatta unga kvinnorna då utövaren inte får bli misstänksam, så att våldet riskerar att öka i parrelationen (Söderholm, 2006). Skolhälsovårdaren kan vara den första vuxna som kommer i kontakt med de våldsutsatta unga kvinnorna men det kan finnas en kunskapsbrist hos skolhälsovårdaren för att ingripa i den utsattas situation (Freeman, Rosenbluth, & Cotton, 2012).

Det förebyggande arbetet mot våld i nära relationer borde inledas redan i tidig ålder, innan flickorna börjar få intresse för parrelationer (Freeman, Rosenbluth, & Cotton, 2012). För att så tidigt som möjligt kunna ingripa mot våld i nära relationer har sjukvården, speciellt skolhälsovården samt rådgivningen, ett stort ansvar att sätta in olika hjälpinsatser, exempelvis att göra en barnskyddsanmälan ifall det finns minderåriga barn med i bilden. Den utsatta skall även få information om den vård som kan erbjudas samt om hur en brottsanmälan görs och vad strafflagen säger. Det är även viktigt att informera om att den utsatta unga kvinnan kan göra en ansökan om besöksförbud hos polisen. Något som kan försvåra situationen, och leda till att sjukskötaren inte väljer att ingripa, är brist på kunskap i ämnet, brist på kunskap hur

frågorna skall ställas i en sådan vårdsituation samt brist på mod att ingripa (Perttu, 2014). Sjukskötaren kan inte tvinga den våldsutsatta unga kvinnan att uppsöka vård eller göra undersökningar, men sjukskötaren kan alltid informera om möjliga resurser som finns i samhället. Den våldsutsatta unga kvinnan har rätt att välja om hon vill ha någon som stöd vid samtal, undersökningar eller andra åtgärder och detta är någonting sjukskötaren måste respektera (NCK, 2010).

1.1.6 Lagstiftning gällande våldsutsatthet

Åländska blankettlagen, *barnskyddslagen* (2008:97), hänvisar till finska *barnskyddslagen* (417/2007) vars syfte är att ge barn rätten till en mångsidig och harmonisk utveckling och en trygg uppväxtmiljö. Ett tidigt stöd för barnet är viktigt och dagvården, rådgivningen och skolan är viktiga i det förebyggande arbetet. Enligt *barnskyddslagen* (417/2007) 15 § *Hälsovårdens särskilda skyldigheter* har sjukvården följande skyldigheter:

Hälsocentralen och sjukvårdsdistriktet skall ge experthjälp inom det barn- och familjeinriktade barnskyddet och vid behov ordna undersökning av barn samt vård- och terapitjänster för barn. Tjänster som barnskyddsklienter behöver i anslutning till utredande av misstankar om sexuellt utnyttjande eller misshandel skall ordnas i brådskande ordning (Barnskyddslagen 13.4.2007/417).

Enligt den finska *strafflagen* (1889/39) är det straffbart om någon utför fysiskt våld mot eller utan att bruka våld ändå skadar en annan persons hälsa, tillfogar smärta, sätter en persons liv i fara, tillfogar svår kroppsskada eller sjukdom eller använder sig av livsfarliga hjälpmedel. Förövaren kan dömas till böter eller fängelse i maximalt två år vid misshandel eller till fängelse i maximalt tio år vid grov misshandel. Personen kan dömas till endast böter om misshandeln eller kränkningen av den kroppsliga integriteten anses vara mindre betydande eller andra omständigheter beaktas vid brottet. I Finland kan den som olovligt observerar en annan person dömas till böter eller fängelse i högst ett år. Med detta menas att någon avbildar eller iakttar en annan person på ett integritetskränkande sätt. Exempel på integritetskränkning är om den utsatta vistas på en toalett, i ett omklädningsrum, en hemfridskyddad plats eller på en liknande plats. Om någon skapar rädsla eller ångest hos en person genom förföljelse, genom hot eller genom att kontakta och iakttar, kan denna dömas för olaga förföljelse och dömas till böter eller fängelse i högst två år. Om någon ringer eller skickar meddelanden

upprepade gånger och syftet är att störa, kan personen dömas till böter eller fängelse i högst sex månader för brott mot kommunikationsfriden. Vid spridande av information som kränker den utsattas privatliv, via exempelvis massmedia, kan förövaren dömas till böter eller till fängelse i högst två år. Förövaren döms då för spridande av information som kränker privatlivet. Åland lyder under den finska strafflagen.

Enligt den svenska brottsbalken (1962:700) döms den som har hotat, misshandlat eller brukat våld mot en annan person till böter eller fängelse i högst två år. Anses brottet som grovt döms personen till lägst sex månaders eller högst sex års fängelse. Vid brottsliga gärningar där kontaktförbud är utfärdat och gärningsmannen kränker personens integritet samt allvarligt skadar personens självkänsla, kan gärningsmannen dömas till fängelse i minst nio månader och högst sex år. Vid grövre hot eller hot med vapen som skapar en känsla av fruktan för sin egen och andras säkerhet hos offret, kan gärningsmannen dömas till böter eller fängelse i högst ett år. Om förövaren använt sig av tekniska hjälpmedel och i hemlighet fotografera en person som är inomhus i en bostad, i ett omklädningsrum, i en toalett eller liknande utrymme kan denna dömas till böter eller fängelse i högst två år.

Enligt den åländska landskapslagen (2011:114) har alla barn och ungdomar upp till 22 års ålder rätt att få vård inom psykiatri inom loppet av tre månader om vården anses vara brådskande. Annan vård tas dock i beaktande före den psykiatriska vården. Sjukskötare möter ofta ungdomarna via skol- och studerandehälsovården. Därför är sjukskötarens uppgift viktig för att främja en god hälsa hos ungdomarna samt förebygga psykisk ohälsa. Skolans miljö skall vara en sund och trygg plats för ungdomarna. Det är viktigt att skolhälsovården årligen följer elevernas uppväxt, utveckling, hälsa och välfärd och att den stöder ungdomarnas föräldrar och vårdnadshavare i fostringsarbetet. Studerandehälsovårdens uppgift är den samma men där görs kontrollerna med högst tre års mellanrum, vilket blir två regelbundna hälsoundersökningar på gymnasienivå, om inget annat behov finns. Detta görs för att kunna följa och stöda ungdomarnas studieförmåga, hälsa, välfärd samt för att främja en trygg och sund studiemiljö.

1.1.7 Teoretisk referensram

I denna litteraturstudie kopplar författarna samman Kari Martinsens teori om omsorg samt begreppen ”det förnimmande ögat” och ”det registrerade ögat” i vården med de våldsutsatta unga kvinnornas sårbarhet. Författarna har även kopplat ihop Martinsens begrepp ”skuld” och ”skam” med de våldsutsatta unga kvinnornas upplevelser av att vara utsatta för våld i nära relation. Martinsen beskriver omsorg bland annat med orden ”visa omtanke om”, ”ta hänsyn till”, ”bekymra sig för”, ”ta hand om” och ”hjälpa” (Martinsen, 2008).

Enligt Martinsen (2008) är omsorg grundläggande för allt mänskligt liv och hon poängterar att människan inte kan leva isolerad utan kontakt med andra människor. Beroendet av andra människor kommer fram extra tydligt när en individ blivit utsatt för våld, lider av exempelvis en sjukdom eller har en funktionsnedsättning. Omsorg och omvårdnad är relationsanknutna begrepp som innebär att ena individen ger respons till den andra individen som är i en beroendeställning. Enligt Martinsen finns det tre olika aspekter på omsorg. Den första är relationell och innebär ett öppet och nära förhållande mellan två individer, den andra rör moral och innebär ansvar för de svaga och den sista innebär att kunna utföra konkreta situationsbetingade handlingar baserat på förståelse som grundar sig på erfarenhet och kunskap (Martinsen, 2008).

Av de relationsanknutna begrepp som Martinsen (2012) lyfter fram finns bland annat fenomenet skam som hon beskriver som någonting som kan vara hänsynslöst. Att känna skam är mänskligt; det finns i våra normer, regler och ritualer. Att utöva makt mot en annan person kan leda till att skam uppstår hos den utsatta. Detta i sin tur kan leda till isolering, en känsla av otillräcklighet och självförakt. Skuld och skam är två begrepp som det kan vara svårt att skilja mellan. Skulden uppstår när någonting gjorts fel och detta begrepp kopplas till självständighet, individualitet och styrka, medan skammen kopplas till sårbarhet och gränser. Skuld kan gå över till skam men skammen är svårare att erkänna; ordet skam ses som någonting mer negativt. Martinsen påpekar dock att skammen även har en annan sida, den goda skammen. Med detta menar Martinsen att människan har en outtalad skyldighet att skydda varandra eftersom vi alla är sårbara. I vårdsituationer kommer sjuksköterskan nära den våldsutsatta unga kvinnan och den unga kvinnan kan känna sig sårbar och skamsen på grund av sin utsatthet i mötet. Martinsen (2012) ger som exempel att den unga kvinnan blir mer utsatt då hon i vårdmötet är avklädd för att en undersökning skall kunna göras. Genom att

möta den unga kvinnan professionellt och beskyddande blir skammen och sårbarheten till någonting mindre negativt (Martinsen, 2012).

I sin bok *Øyet og kallet* talar Martinsen (2002) om det förnimmande och registrerande ögat. Att använda sig av det förnimmande ögat innebär att vårdaren kan se med hela kroppen och använda sig av sina sinnen samt arbeta med sin erfarenhet, menar Martinsen (2002). Sjukskötaren kan då känna och se om den våldsutsatta unga kvinnan mår dåligt. Om sjukskötaren endast ser till diagnosen och sjukdomsbilden och använder sig av schematiska riktlinjer i vården, handlar denna enligt Martinsen (2002) utifrån det registrerande ögat, och den våldsutsatta unga kvinnan riskerar då att endast bli ett objekt (Martinsen, 2002).

1.2 Problemformulering

Våld i parrelationer mellan ungdomar är ett aktuellt ämne och studier visar att ungdomar som blir utsatta för våld i parrelationer löper större risk att även bli offer i vuxen ålder (Lundgren, 2004). För att bryta detta mönster är det viktigt att sjukskötaren i ett tidigt skede upptäcker de våldsutsatta unga kvinnorna, så att stöd och hjälpinsatser kan ges. När de våldsutsatta unga kvinnorna söker vård är det viktigt att sjukskötaren har beredskap att möta dem för att kunna ge den bästa vården. Redan vid det första mötet med dessa unga kvinnor är det viktigt att sjukskötaren är professionell och inte har en dömande inställning till den utsatta unga kvinnans situation. Då de unga kvinnorna ofta söker hjälp utan att avslöja sin utsatthet är det viktigt att sjukskötaren ser till helheten och inte bara till de aktuella symtomen. Enligt Socialstyrelsen (2014) vill utsatta unga kvinnor tillfrågas om våldsutsatthet redan i ett tidigt vårdskede. Frågan är om sjukskötare har en tillräckligt god kunskap om unga kvinnor och våldsutsatthet? Kan bristande kunskap leda till att viktiga frågor gällande våldsutsatthet inte ställs av sjukskötaren? En konsekvens av detta kan vara att den unga kvinnans våldsutsatthet inte identifieras. För den unga kvinnan kan det betyda fortsatt både psykiskt och fysiskt våld, fortsatt utsatthet för hot, kränkningar och våldtäkter.

1.3 Syfte

Syftet med denna litteraturstudie var att beskriva de unga kvinnornas utsatthet för våld i parrelation.

2. METOD

Detta arbete är en systematisk litteraturöversikt vilket enligt Friberg (2012) samt Forsberg och Wengström (2013) kan ge en överblick över kunskapsläget kring forskningsresultat inom ett valt område. Metoden som användes i detta arbete var en kvalitativ litteraturöversikt. Med en kvalitativ litteraturöversikt skapas i detta fall en fördjupad kunskap om och förståelse för fenomenet att som ung kvinna utsättas för våld i parrelation. Litteraturstudien har baserats på vetenskapliga artiklar och enligt Friberg (2012) kan både kvalitativa och kvantitativa artiklar användas i resultatet (Friberg, 2012).

Författarna i denna litteraturstudie menar med ”ung kvinna” en kvinna i åldern 11-25 år, eftersom de artiklar som använts handlar om kvinnor inom detta åldersspann och dessa kvinnor har blivit utsatta för våld i nära relationer. I tabellerna från Åland har författarna valt att ta med statistik för både barn och kvinnor för att få en övergripande överblick över situationen på Åland. Författarna har valt att nämna Sverige i bakgrunden för att kunna jämföra gentemot Finland och Åland men också för att författarna eventuellt kommer att arbeta i Sverige i framtiden.

2.1 Datainsamling

De databaser som artiklarna är hämtade ifrån är EBSCO/CINAHL och PubMed. Sökningarna har begränsats med *peer reviewed*, vilket innebär att artiklarna är granskade av utomstående forskare, anlitade av tidskriften som granskare (Olsson & Sörensen, 2011). Sökord och kombinationer som har använts är *“dating violence” AND adolescent*, *“dating violence” AND adolescence AND female*, *“dating violence” AND adolescent AND female AND experience*, *dating violence AND adolescent AND female AND experience* (Bilaga 1). Utifrån databassökning lästes först enbart rubriken och abstrakten i artiklarna igenom och utifrån detta lästes 25 artiklar grundligt igenom. Efter noggrann genomläsning valdes sedan tolv artiklar ut då dessa svarade mot studiens syfte (Friberg, 2012).

De valda artiklarna kvalitetsgranskades enligt mallarna, SBU:s (2015) granskningsmall, *Mall för kvalitativgranskning av studier med kvalitativ forskningsmetodik – patientupplevelser* och

enligt Olsson & Sörensens (2011) granskningsmall, *Bedömningsmall för studier med kvantitativ metod* (Olsson & Sörensen, 2011;SBU, 2015). Detta gjordes för att öka trovärdigheten i resultatet i litteraturstudien (Wallengren & Henricson, 2012). Av de 12 artiklar som valdes skattades kvaliteten av åtta artiklar som medelhöga och i fyra artiklar som höga (Bilaga 2). I skattningsskalan för kvalitativ granskning skattades alla över 80 % som hög och alla över 50 % som medelhög. I kvantitativa granskning skattades alla över 80 % som hög och 70 % som medelhög.

2.2 Urval

De artiklar som sökningen resulterade i bedöms enligt Roséns (2012) givna inklusions- och exklusionskriterier. Detta för att få fram så relevant litteratur som möjligt utgående från syftet och för att sedan göra en strategi för sökning och kvalitetsgranskning. Inklusionskriterierna var att artiklarna skulle vara från år 2009 och framåt för att forskningsresultatet skulle vara så aktuellt som möjligt. Artiklarna beskrev de unga kvinnornas utsatthet i parrelationer. Begränsningarna gällde inte geografiska skillnader eftersom våld i nära relationer mellan ungdomar förekommer i hela världen och det var önskvärt att få en så bred bild som möjligt av situationen. Författarna valde att använda sökordet "*dating violence*" för att fokusera på våld mellan ungdomar. I resultatartiklarna framkom både unga mäns och unga kvinnors våldsutsatthet. Men författarna valde att använda sig av det resultat som belyser de unga kvinnornas utsatthet för att uppnå syftet. En del av resultatartiklarna benämner unga kvinnor som tonåringar, barn och ungdomar. Författarna har valt att benämna dessa som unga kvinnor. De exkluderade artiklarna är äldre än sju år eller har skattats lågt i kvalitetsgranskningen. Författarna har sökt med flera olika sökord och kombinationer. Artiklarna med dessa sökkombinationer har exkluderats då deras innehåll inte har motsvarat litteraturstudiens syfte. *Grooming* exkluderas då syftet i studien är att belysa våld mellan ungdomar i parrelationer (Rosén, 2012). Tolv vetenskapliga artiklar har sammanfattats i resultatdelen.

2.3 Analysmetod

I litteraturstudien används ett helikopterspersion för att skapa en översikt över ämnet hur unga kvinnor, utsatta för våld i nuvarande eller tidigare parrelation, beskriver att vara våldsutsatt. (Henricson, 2012). Författarna har först läst abstrakten och sedan har innehållet lästs igenom grundligt, av båda författarna. Utifrån detta har innehållet diskuterats för att säkerställa att båda uppfattat innehållet likvärdigt. Sedan har resultatet färcodats i artiklarna för att tydligare se skillnader och likheter. En tankekarta har även använts för att få en övergripande bild av innehållet i resultatartiklarna. Utifrån den har ett tema framkommit samt kategorier och underkategorier. Resultatet sammanställdes gemensamt av författarna (Friberg, 2012).

2.4 Etiska aspekter

I denna litteraturstudie är forskningsetiken viktig, det vill säga att värna om människors lika värde, individens självbestämmanderätt och integriteten hos dem som berörs av denna studie (Kjellström, 2012). Enligt Olsson & Sörensen (2011) inkluderar grunden för en humanistisk forskningsetisk granskningsmetod autonomiprincipen, godhetsprincipen, rättvisepincipen och principen att inte skada (Olsson & Sörensen, 2011). Artiklar har valts ut där deltagarnas anonymitet, integritet och självbestämmanderätt har stått i fokus.

Etiska aspekter genomsyrar hela examenarbetet, från val av ämne till rapportering och praktiskt genomförande (Kjellström, 2012). Med forskningsetiskt förhållningssätt menas att de artiklar som valts är vetenskapligt granskade av en etisk kommitté (Olsson & Sörensen, 2011).

3. RESULTAT

Syftet med denna litteraturstudie var att beskriva de unga kvinnornas utsatthet för våld i parrelation. Författarna använde de tolv artiklar från kvalitetsgranskningen till resultatet och av dem formulerades ett tema med två huvudkategorier och fyra underkategorier. Temat för arbetet var *begränsad till en skugga av mitt forna jag*. Huvudkategorierna var *upplevelser av våld* och *hjälpinsatser för den våldsutsatta unga kvinnan*. Underkategorier som framkom utifrån huvudkategorin *upplevelser av våld* var *sociala medias påverkan i våldet*, *normalisering av våld*, *konsekvenser av våld* och *tecken på våld*. Resultatet har analyserats och redovisats utifrån de kategorier och underkategorier som sorterades fram.

3.1 Upplevelser av våld

De unga kvinnorna i studien från Haglund, Belknap & Gracia (2012) ansåg att våld i nära relationer började med verbala förolämpningar så som elaka ord, ryktesspridning och förnedringar som gjorde att den utsatta unga kvinnan framstod som en sämre människa. *“Violence is when they start treating you like they don’t like you and embarrassing you in front of everyone”* (Haglund et al., 2012, s. 219). De unga kvinnorna trodde att de som utövade våld gjorde det på grund av att de inte längre respekterade kvinnan. Kvinnorna beskrev den våldsamma partnern med ord som *”psycho”*, *”a mean one”* och *”beater”* (Haglund et al., 2012, s. 219).

Emotionellt, verbalt, fysiskt och sexuellt våld, var olika form av våld som de unga kvinnorna hade blivit utsatta för. Verbalt och emotionellt våld beskrevs som tvångsbeteenden, kontrollbehov och förolämpningar. Detta genom att utsätta de unga kvinnorna för orealistiska krav, begränsa kontakten med deras familj och vänner, förfölja dem och sprida rykten om dem till vänner och familj. I det fysiska våldet ingick exempelvis slag och försök till strypning. (Herrman, 2013; Williams, 2014). Vid frågan om våld talade de unga kvinnorna om de synliga tecknen på fysiskt våld så som repor, blåmärken och sår: *”Men show their love through hitting”* (Herrman, 2013, s. 466). Det sexuella våldet beskrevs som manipulation, fysiskt våld, oönskade och tvångsmässiga sexuella handlingar (Herrman, 2013; Williams,

2014). Den våldssamma partnern kunde hota med att exempelvis säga: *“Do this or I’ll go find someone who will”* (Herrman, 2013, s. 465).

I studien av Bonomi, Anderson, Nemeth, Bartle-Haring, Buettner & Schipper (2012) upplevde 44,7 % av de unga kvinnorna ett kontrollbehov hos partnern. Detta skedde när kvinnorna var i åldern 13-15 år. Majoriteten av kvinnorna hade genom hot eller fysiskt tvång blivit tvingade till sexuella handlingar. Första gången de unga kvinnorna var med om detta var i åldrarna 16-17 år. En tredje del av de unga kvinnorna hade upplevt våld från två eller flera partner. Det kvinnorna blev utsatta för var kontrollbehov, skällsord, förolämpningar, slag, hot och påtvingat sex (Bonomi et al., 2012). *“The longer you stay the harder it is to get out”* och *“Bein’ with that person, even when they are abusing, is better than being without anyone”* (Herrman, 2013, s.466).

Psykiskt våld framkom som den vanligaste formen av våld i Sears & Byers (2010) studie. En stor andel av de unga kvinnor som deltog i studien hade även vänner som blivit utsatta för våld i sin parrelation. En mindre andel uppgav att de hade en eller flera vänner som hade blivit tvingade till sex av sin partner. I studien framkom det att två tredjedelar av de unga kvinnor som medverkade hade erfarenhet av våld i en parrelation. Majoriteten av deltagarna hade upplevt två eller tre former av våld i nära relationer. Sears & Byers (2010) menar att detta kunde tyda på att unga kvinnor kunde stöta på flera aggressiva partners när de blir äldre och har större erfarenheter av parrelationer (Sears & Byers, 2010).

Relationsvåld ansågs som vanligt i skolorna och detta kunde visa sig genom att förövaren skadade den utsattas rykte och sociala status. Emotionellt, verbalt och fysiskt våld samt sexuellt tvång framkom även bland deltagarna (Williams, 2014). I studien av Burton et.al (2013) framkom det att många av de deltagare som hade blivit utsatta för våld i en parrelation redan blev utsatta i ett tidigt skede eller redan i sin första parrelation (Burton et al, 2013).

I studien av Thongpriwan & McElmurry (2009) ansåg hälften av de unga kvinnorna att fysiskt våld var någonting sällsynt bland gymnasieeleverna men att verbala och känslomässiga kränkningar och handlingar ofta förekom. Av deltagarna var det 31 % som upplevt aggressivt beteende hos sin partner. Med aggressivt beteende menade de unga kvinnorna att partnern använde ett oförskämt språk, grälade, försökte strypa den utsatta eller gjorde en aggressiv begäran om samlag. Den våldssamma partnern kunde även bli manipulativ när den utsatta unga kvinnan försökte lämna förhållandet. Detta kunde visa sig igenom att partnern hotade med att bland annat skada sig själv (Thongpriwan & McElmurry, 2009).

3.1.1 Sociala medias påverkan i våldet

Enligt Temple et al. (2015) var internet, sociala medier och mobiltelefoner en stor bidragande orsak till att många unga kvinnor blivit utsatta för och upplevt psykiskt våld (Temple, o.a., 2015). Ungdomar kommunicerade allt mer via mobiltelefoner än ansikte mot ansikte. De unga kvinnorna uppgav att de talade flera gånger om dagen med sin partner via mobiltelefonen och skickade även flera textmeddelanden (Draucker & Martsof, 2010). Utsattheten för psykiskt våld var mer påtaglig då sociala medier, så som Facebook, kunde användas via mobiltelefonerna och uppdaterades konstant (Rueda, Lindsay, & Williams, 2014). Detta kunde leda till att den våldsamma partnern lättare kan kontrollera, styra, övervaka och trakassera den utsatta. De unga kvinnorna i studien ansåg att sociala medier, mobiltelefoner och textmeddelanden var en bidragande orsak till misstro, ökad svartsjuka och andra risker som bidrog till ohälsosamma relationer (Herrman, 2013; Rueda et al., 2014). En ung kvinna berättade: *“Would call constantly when I was not with him to see what I was doing. . . . It got to the point where like I stopped going anywhere, ‘cause I’d rather stay at my house or stay at his house so that he wouldn’t be calling me”* (Draucker & Martsof, 2010, s. 138).

De unga kvinnor som utsattes för våld via sociala medier visade sig även ha en ökad risk för att utsättas för fysiskt våld. Det kunde leda till stora negativa konsekvenser för den utsattas psykiska mående om den unga kvinnan utattes för våld i flera olika sammanhang, så som i hemmet och i skolan (Temple, o.a., 2015). En ung kvinna berättade exempelvis om hur hennes före detta partner hade skapat en hemsida där han uppmanade andra elever på deras skola att skriva hatiska meddelanden om henne. En annan ung kvinna berättade om hur hennes före detta partner skrev på sociala medier att han aldrig hade älskat henne utan endast hade utnyttjat henne för transport, sex och droger (Draucker & Martsof, 2010).

Flera av de våldsutsatta unga kvinnorna hade använt sig av sina mobiltelefoner för att söka hjälp under en våldsam period. Samtliga som kallade på hjälp använde sig av mobiltelefonen men ett fåtal ringde polisen eller akut hjälp. En kvinna som hade blivit utsatt för våld av sin pojkvän på ett hotellrum berättade: *“I even tried to call the police at some points but it never got through. I had my phone in my hand under the covers. I’m trying to dial 911; maybe they could listen or even try to trace it”* (Draucker & Martsof, 2010, s.139).

Det framkom att flera av de utsatta unga kvinnorna försökte få hjälp av sina vänner och sin familj via mobiltelefonen. En ung kvinna berättade om hur hon försökte ringa efter hjälp av en

manlig vän, när hennes pojkvän hotade henne med en pistol. En annan ung kvinna berättade att hon blockerade sin våldsamma pojkvän från Facebook, raderade hans nummer från sin mobiltelefon. På detta sätt kunde han inte längre försöka kontakta henne via mobiltelefonen eller sociala medier. (Draucker & Martsolf, 2010).

3.1.2 Normalisering av våld

En ung kvinna beskyllde sin våldsamma pojkvännens beteende på hur hans far uppfostrande honom. Den unga kvinnan berättade: *“His dad brought him up thinking that the man is the one that has control in the relationship. The man is the one that has power where the girl just has to follow and do and say what he wants”* (Haglund et al., 2012, s.220). I Sears & Byers (2010) studie framkom det att de unga kvinnor som hade låg självkänsla var mer sårbara för våld i parrelationer. Det mönster som framkom mest var att det psykiska våldet var mer vanligt i tidig ålder men utvecklades sedan till sexuellt och fysiskt våld. Studien visade även att de unga kvinnor som var äldre och hade vänner som blev eller varit utsatta för sexuellt våld hade en större acceptans mot påtvingade sexuella handlingar. På detta sätt blev det sexuella våldet mer normaliserat (Sears & Byers, 2010).

En del ungdomar trodde att det var ett tecken på kärlek och omtanke när partnern övervakade den utsatta och hade ett stort kontrollbehov. Detta visade sig bland annat i att det var mer vanligt med kontrollbehov och internetövervakning i parrelationen bland dessa ungdomar (Haglund, Belknap, & Garcia, 2012; Temple, o.a., 2015). Det verbala våldet ansågs vara allmänt kränkande och förnedrande (Draucker & Martsolf, 2010), och det kunde gå så långt att den utsatta trodde på vad den våldsamma partnern sa och anpassade sig efter detta (Williams, 2014). Genom att visa sin partner respekt, tillit och leva monogamt trodde de unga kvinnorna att de kunde bli den ”perfekta” flickvännen. En ung kvinna berättade: *“They demand all this honesty and perfection from their woman and they think it’s okay for them to have something else going on, but not the woman”* (Haglund et al., 2012, s. 219). De unga kvinnorna i studien beskrev att den våldsamma partnern kunde manipulera den våldsutsatta genom att säga saker som gjorde att den våldsutsatta trodde att allt skulle bli bra. En del av de unga kvinnorna trodde även att flickvännen till den våldsamma partnern kunde få våldet att sluta. Detta menade de unga kvinnorna att kunde ske om flickvännen betedde sig på ett sätt

som gjorde att den våldsamma partnern inte behövde vara så kontrollerande och våldsam (Haglund et al., 2012).

De unga kvinnorna såg inte på samma sätt på psykisk misshandel som vuxna gjorde. Detta kunde ha att göra med hur reglerna för relationer och social samverkan har ändrats från förr. Ungdomar såg inte våld som någonting allvarligt i alla sammanhang. De beskrev det som att det inte är någonting farligt förrän offret åsamkas betydande smärta eller blir skadat. Att bli övervakad av sin partner kunde upplevas som någonting normalt i vardagen. Detta kunde leda till ökad svartsjuka om den utsatta inte svarar snabbt på meddelanden och samtal (Rueda et al., 2014). Någonting som visade sig öka risken för våld i parrelationer var om de unga kvinnorna hade bevittnat sin mamma bli slagen. De unga kvinnorna började då se våldet som någonting självklart i sin relation: *“If she’s used to seeing her daddy beat up on her mom . . . she might be, well, I am with a guy . . . I gotta let him do it”* (Herrman, 2013, s.465).

Många av de unga kvinnorna beskrev att de försvarade sin partners handlingar. Detta gjordes för att det inte skulle uppstå konflikter med andra och för att undvika stridigheter i parrelationen. En av de unga kvinnorna berättade om när hennes mamma förhörde henne om blåmärkena på halsen och hur hon pratade bort det genom att säga: *“He’s just an enthusiastic kisser”* (Burton et al., 2013, s. 809).

En del av de våldsamma partnerna gick igenom de unga kvinnornas telefoner för att se vem de hade talat med och skickat textmeddelanden till (Draucker & Martsof, 2010). En ung kvinna beskrev hur hon i början tyckte det var charmigt att partnern ville läsa hennes textmeddelanden men insåg sedan att partnern inte litade på henne (Rueda et al., 2014). De unga kvinnorna beskrev att det var otroligt arbetsamt och stressande att upprätthålla en god bild av deras förhållande, göra partnern glad, behålla goda relationer till vänner och samtidigt försöka ta hand om sig själv och sina egna känslor. En av de unga kvinnorna beskrev hur det var att undvika att göra sin partner olycklig eller arg och kampen för att vara den ”perfekta” flickvännen:

I figured that the closer I could get ... the happier [he] would be, and perfect meant not making him mad, and if I did, saying I’m sorry. ... Literally always being there for him. Literally. Being happy and excited when he would surprise me at lunch, never being disappointed if he surprised me at lunch and that meant I couldn’t do something else, never showed that disappointment. You’re always happy to see your boyfriend, always. It’s a lot of stress, I can tell you that. (Burton et al., 2013, s. 808).

3.1.3 Konsekvenser av våld

Otrohet, droger, alkohol, oväntade graviditeter, dålig ekonomi och oro för föräldraskap var några bidragande orsaker som de unga kvinnorna ansåg ledde till våld i en parrelation (Haglund et al., 2012; Herrman, 2013). Unga kvinnor som hade varit utsatta för våld löpte en större risk för ökade negativa hälsoeffekter när de blev äldre. De negativa hälsoeffekterna som bland annat blev rapportera var att de hade ökade perioder av missbruk, led av depression, rökte, hade självmordstankar, hade ett riskfyllt sexuellt beteende, led av posttraumatiskt stressyndrom och kunde utsattas för våld i nya relationer (Exner-Cortens, Eckenrode, & Rothman, 2012; Howard, Debnam, & Wang, 2013). I studien av Sears & Byers (2010) framkom det att de unga kvinnorna som led av stor rädsla för våld inom familjen och hade en lägre självkänsla och accepterade män som utsatte dem för psykiskt våld. Risken ökade även för att de unga kvinnorna utsatte sig för oönskade sexuella handlingar då deras självkänsla var låg (Sears & Byers, 2010).

De unga kvinnorna i studien av Haglund et al. (2012) ansåg att de som varit utsatta för våld låter det hända för att de saknar självrespekt och inte kan stå upp för sig själva. En av de unga kvinnorna i studien beskrev en relation som hade försämrats på grund av svartsjuka och hur detta kunde leda till våld:

Because when you don't have that [trust], everything else falls apart and then you get problems like jealousy and you get accusations and then you can't go anywhere... and you can't be trusted around any of your friends so your relationship with your friends has to change and your main focus has to be your jealous boyfriend (Haglund et al., 2012, s. 219).

De största orsakerna till att de unga kvinnorna kände en stor rädsla för den våldsamma partnern var de hot och det våld som partnern utsatte den unga kvinnan för. Rädslan beskrevs som en oro, att alltid vara beredd på att någonting kommer ske, vara paranoid och alltid behöva vara vaksam (Burton et al., 2013). De unga kvinnorna uppgav att respekten var väldigt viktig för relationen. En del av deltagarna uppgav att de inte diskuterade upplevelser och känslor med sina föräldrar på grund av rädslan för att det skulle påverka relationen till föräldrarna negativt (Haglund et al., 2012). Rädslan för potentiellt våld i parrelationen och oron över hur andra skulle reagera påverkade de unga kvinnorna starkt. En stor rädsla fanns hos deltagarna för att de måste ljuga för vänner och familj om den våldsamma relationen. En ung kvinna berättade att det fanns en stor rädsla för hur andra skulle reagera på deras

förhållande. Hon ville inte att deras familjer och vänner skulle se hur partnern behandlade henne (Burton et al., 2013). De unga kvinnorna uppgav även att det fanns en rädsla för att tala med vänner som också var utsatta för våld i en parrelation (Haglund et al., 2012). En ung kvinna berättade om rädslan efter att hennes pojkvän hade lämnat ett röstmeddelande på hennes telefon med hot om att skada henne om hon inte ringde tillbaka. Han fortsatte att trakassera henne trots att han hade besöksförbud. Det slutade med att han satte eld på hennes bil. En annan kvinna berättade också om hur hennes före detta partner lämnade meddelanden med hot på telefonsvararen: *“If you don’t return my phone calls, I will hunt you down. I will start at your house, and I will work my way from there”* (Draucker & Martsolf, 2010, s. 139).

De unga kvinnorna upplevde en skam över att bilden av deras perfekta förhållande skulle förstöras om utomstående fick reda på den våldsamma relationen (Burton et al., 2013). Några av de unga kvinnorna ansåg att våld i en parrelation uppstod först efter att förhållandet hade nått en viss nivå av intimitet och närhet. En ung kvinna ansåg att hon inte ens skulle berätta för sina föräldrar ifall hennes partner brukade våld emot henne, då detta var någonting mellan henne och hennes partner (Thongpriwan & McElmurry, 2009).

En del unga kvinnor nämnde en rädsla för att lämna en våldsam relation eftersom risken fanns att de skulle hamna i en ny relation med våld: *“Even if you get out... chances are you will be abused again”* (Herrman, 2013, s. 466). De unga kvinnorna trodde att våldet kunde vara deras eget fel och att den våldsamma partnern skulle ändra sig om den utsatta ändrade sitt beteende. En annan ung kvinna trodde att hennes våldsamma partner skulle sluta bruka våld mot henne bara hon kunde ändra hans beteende. Deltagarna i studien ansåg att det var en stor utmaning att lämna en våldsam relation, och att alla som är i en våldsam relation inte har den kunskap och det stöd som behövs för att lämna relationen (Herrman, 2013).

3.1.4 Tecken på våld

De unga kvinnorna beskrev olika tecken på att män vill styra eller utöva våld emot sin flickvän. De män som försökte ändra personligheten och utseendet hos flickvännen ansågs som kontrollerande. Även andra beteenden, så som att argumentera emot och tysta ner den utsattas åsikter, använda elaka smeknamn, tvinga den utsatta till sex eller använda droger ansågs som våld i en parrelation (Haglund et al., 2012).

Flera unga kvinnor rapporterade tidigt att de upplevde ett kontrollbehov hos sin partner (Burton et al., 2013). Detta kunde visa sig genom att partnern blev irriterad ifall den unga kvinnan skrev textmeddelanden till eller accepterade en vänförfrågan via Facebook av någon av det motsatta könet (Rueda et al., 2014). Några av de unga kvinnorna ansåg inte att kontrollbehov skulle ses som våld i en parrelation men att det var någonting ohälsosamt. De ansåg att en relation inte var sund om partnern vill läsa igenom ens textmeddelanden eller e-post, eftersom det inskränker ens privatliv (Rueda et al., 2014).

Andra exempel på kontrollbehov var när partnern förbjöd den unga kvinnan att ha kontakt med andra män eller ringde den utsatta kvinnan med jämna mellanrum för att kontrollera var hon var och varför hon inte svarade tidigare. En ung kvinna berättade: *“Like you should not be calling every five minutes . . . Like you’re barely coming out of school . . . and he’s like ‘WHY DIDN’T YOU ANSWER?’ and you’re like, ‘I just barely got out of a test!’”* (Rueda et al., s. 432). En annan kvinna berättade att hennes partner hade försökt ringa henne över 80 gånger under samma dag när hon var i skolan. Det kunde gå så långt för de unga kvinnorna valde att isolera sig och att inte ha för många aktiviteter så att samtalen minskade och partners kontrollbehov inte skulle vara lika stort. En del av de unga kvinnorna valde att stänga av sina mobiltelefoner så att partnern skulle sluta ringa. Men en del av de unga kvinnorna ansåg att kontrollbehovet hos partnern var ett sätt att visa kärlek och omsorg, eftersom partnern blev orolig över vad den unga kvinnan gjorde (Draucker & Martsolf, 2010).

En ung kvinna berättade hur hennes partner hotade med att lägga upp bilder och videoklipp på henne om hon lämnade honom. Den unga kvinnan trodde att det ingick i ett förhållande att hota och bruka våld mot varandra (Thongpriwan & McElmurry, 2009). En annan berättelse som framkom var om en ung kvinna som ville lämna sin våldsamma partner men valde att bli tillsammans med honom igen. Detta valde kvinnan eftersom partnern hade hotat med att hålla fotogen runt hennes hus och tända på. Hon beskrev att han förföljde henne och att hon var mycket rädd (Burton et al., 2013).

En annan händelse som berättades i Drauckers & Martsolfs (2010) studie var hur en partner övervakade den våldsutsatta unga kvinnans dator genom att installera en programvara. Detta på grund av att partnern trodde att den unga kvinnan hade varit otrogen mot honom. Han bad den utsatta att sätta sig ner och gav henne en bunt med papper. Där fanns kopior på alla meddelanden från facebook som hon skrivit under en period på två år, även meddelanden mellan partnern och den utsatta kvinnan var med. Dessa papper hade partnern gått igenom

sida för sida, markerat och skrivit anteckningar. Den utsatta unga kvinnan berättade att känslan var fruktansvärd när hon insåg vad partnern hade gjort och för att partnern trodde att hon varit otrogen (Draucker & Martsolf, 2010).

3.2 Hjälpsatser för den våldsutsatta unga kvinnan

Studien av Exner-Cortens et al. (2012) poängterar vikten av hur viktigt det är att hjälpsatser sätts in tidigare så att de våldsutsatta unga kvinnorna har större chans till ett hälsosammare och bättre liv. Ett sätt att så tidigt som möjligt kunna hjälpa de utsatta unga kvinnorna var att hälso- och sjukvården screenar dem. Detta kunde öka chanserna att hitta de utsatta unga kvinnorna och minska de negativa hälsoeffekterna i framtiden (Exner-Cortens et al., 2012). Det poängterades även vikten av att alla i de unga kvinnornas omgivning var uppmärksamma på förekomsten av våld för att så snabbt som möjligt kunna ingripa (Temple, o.a., 2015). På sociala medier kunde de våldsutsatta unga kvinnorna be om hjälp, exempelvis genom att en statusuppdatering gjordes kunde familj och vänner ingripa och stötta den utsatta. På detta sätt kunde det även var lättare för omgivningen att se vad som skedde bakom stängda dörrar (Rueda et al., 2014).

Sociala medier användes mer av de unga kvinnorna och det var därför viktigt att sjuksköterskor blev mer uppmärksamma på kommunikationen mellan ungdomarna (Draucker & Martsolf, 2010). Sjuksköterskor som arbetade med unga kvinnor behövde ha mer kunskap om deras tankar och erfarenhet kring våld i nära relationer. Sjukskötare behövde kunna göra en bedömning för de unga kvinnor som var i riskzon för våld. Detta för att kunna informera och sätta in hjälpsatser för de utsatta unga kvinnorna (Herrman, 2013). En ung kvinna berättade: *“If we have to be hospitalized because of injuries and bleeding, we will have to tell a doctor the actual cause. Then, parents will know about it [dating violence] eventually. We will try our best to tolerate it first”* (Thongpriwan & McElmurry, 2009, s. 881). Det var viktigt att sjukskötaren hjälpte de unga kvinnorna att ta itu med de sina negativa känslor som uppstod efter att de varit i en relation där partnern brukat våld. Genom att minska stressen hos de utsatta blev chansen större att förbättra hälsan långsiktigt hos kvinnan (Burton et al., 2013).

Förebyggande insatser borde ha satts in tidigare, redan innan intresset för en parrelation utvecklats, så att de unga kvinnorna skulle förstå innebörden av vad som var ett hälsosamt och

ohälsosamt beteende i en relation (Herrman, 2013; Temple, o.a., 2015). I det förebyggande arbetet skulle det även ingå hur de unga kvinnorna skulle gå tillväga för att avsluta en ohälsosam relation (Herrman, 2013). Detta för att de unga kvinnorna skulle förstå innebörden av och risken med att begå och bli utsatt för våld via sociala media i en parrelation, samt för att de unga kvinnorna skulle förstå hur våldet kan påverka framtiden och kommande relationer (Temple, o.a., 2015). I studien framkom det att tekniken är bra på många sätt men det är viktigt att komma ihåg att ungdomarnas privatliv och säkerhet kan påverkas (Draucker & Martsolf, 2010).

Föräldrar hade en stor del i det förebyggande arbetet genom att visa vad en god och hälsosam relation är. I studien framkom det även att det var viktigt att föräldrarna talade med sina barn om deras relationer för att förebygga eventuellt våld. Det är föräldrarna som är barnens förebilder: *“Adults need to know that children look up to them and follow what they do”* (Herrman, 2013, s. 467).

5. DISKUSSION

Syftet med denna litteraturstudie var att beskriva de unga kvinnornas utsatthet för våld i parrelation. I resultatet framkom ett övergripande tema utifrån de valda artiklarna: *Begränsad till en skugga av mitt forna jag* och utifrån detta framkom två huvudkategorier: *Upplevelser av våld och hjälpinsatser för den våldsutsatta unga kvinnan*. Diskussionen är uppdelad i två delar, resultatdiskussion och metoddiskussion. I resultatdiskussionen kommer huvudfynden att diskuteras och reflekteras samman med tidigare forskning. I metoddiskussionen kommer litteraturstudiens tillvägagångssätt, svagheter och styrkor diskuteras. Slutsatsen kommer sist och knyter samman arbetet med huvudfyndet.

5.1 Resultatdiskussion

Som tidigare har beskrivits kan våld i en parrelation leda till flera negativa hälsoeffekter hos den utsatta unga kvinnan. De negativa hälsoeffekterna som bland annat har framkommit är posttraumatisk stressyndrom, depression, missbruk, låg självkänsla och självmordstankar (Exner-Cortens et al., 2012; Heimer & Sandberg, 2008; Khubchandani et al., 2013; WHO, 2016). Våld i parrelationer mellan ungdomar är ett aktuellt ämne och studier visar att unga kvinnor som blir utsatta för våld i parrelationer löper större risk att även bli offer i vuxen ålder (Exner-Cortens et al., 2012; Lundgren, 2004). De negativa hälsoeffekterna kan kopplas samman med Martinsens (2012) begrepp skuld och skam som uppstår då partnern utövar makt mot den utsatta unga kvinnan. Den unga kvinnan får en känsla av otillräcklighet och självförakt och de negativa hälsoeffekterna uppstår (Martinsen, 2012). Beroendet av andra människors omsorg är en grundläggande faktor för allt mäskligt liv (Martinsen, 2008). Författarna kopplar detta samman med att de unga kvinnorna stannar kvar i den våldsamma relationen för att få en känsla av kärlek och omsorg. De utsatta unga kvinnorna kan ha en låg självkänsla på grund av makten som den våldsutsatta partnern utövar. Detta i sin tur kan leda till en känsla av skuld och skam då den unga kvinnan upplever en känsla av självförakt och otillräcklighet. På grund av denna utsatthet begränsas den utsatta unga kvinnans identitet och de negativa hälsoeffekterna uppstår. Den utsatta unga kvinnan är inte längre sig själv utan formas till den person den våldsamma partnern vill forma henne till.

Litteraturstudiens resultat visar att de unga kvinnor som växt upp med att se sin mamma bli slagen normaliserar våldet och kan se det som någonting självklart i en parrelation (Herrman, 2013; Hickman et al., 2004; Larsson, 2006). Det framkom även att de unga kvinnorna kunde beskylla sig själva för våldet och att de försvarade sin partners handlingar och beteenden (Herrman, 2013). Detta kan kopplas ihop med Lundgrens (2004) normaliseringsprocess, där det beskrivs om hur våldet blir normaliserat i parrelationen (Lundgren, 2004). Martinsens (2012) relationsanknutna begrepp om skuld kan även knytas an med detta. Skuld beskrivs som någonting som uppstår när den våldsutsatta unga kvinnan känner att hon gjort någonting fel (Martinsen, 2012). De unga kvinnorna beskyllde exempelvis sin partners beteende och handlingar på hur hans far uppfostrat honom när det gäller kvinnor (Haglund et al., 2012). Detta kan kopplas ihop med Lyons & Rabies (2014) studie där det framkom att de som bevittnat våld i sin uppväxt även kan bruka våld i sina parrelationer då det tolkas som ett sätt att lösa konflikter och uppnå makt (Lyons & Rabie, 2014). Detta kopplar författarna ihop med att de unga kvinnorna som upplever våld i en parrelation kan känna en skuld över att de ständigt gör någonting fel och inte räcker till. På grund av dessa känslor kan den utsatta unga kvinnan försvara sin partners handling och beteende. Den utsatta begränsar sitt liv efter våldutövandes normer och värderingar. Det är viktigt att poängtera att det aldrig är rätt eller försvarbart att bruka våld mot en annan individ. Det är alltid våldsutövaren som bär ansvaret och skulden ska aldrig läggas på våldoffret.

Det framkom i litteraturstudiens resultat att de unga kvinnorna till en början ansåg att partners kontrollbehov och svartsjuka kunde upplevas som någonting charmigt. Partners beteende upplevdes som ett tecken på kärlek och omtanke (Rueda et al., 2014). Vanligt var att den utsatta unga kvinnan blev mer isolerad från sin familj och vänner. Detta berodde på att den utsatta trodde att detta skulle leda till att den våldsamma partners kontrollbehov skulle minska (Draucker & Martzolf, 2010). Det mesta av våldet sker oftast i hemmet när förövaren är ensam med offret (Lundgren, 2004; O. Lindqvist, personlig kommunikation, 22 mars 2016). Den våldsutövande partnern kontrollerar sitt offer genom våld, isolering och på vilket sätt våldet utövas (Lundgren, 2004). Författarna ser ett samband mellan kontrollbehov och svartsjuka och Martinsens (2008) teori om omsorg (Martinsen, 2008). Detta kopplas samman med resultatet där det framkom att de utsatta unga kvinnorna ofta inleder nya våldsamma relationer och detta kan bero på den utsatta är i stort behov av kärlek och bekräftelse.

Dagens teknik och den ständiga uppkopplingen på internet kan göra det lättare för våldsutövaren att kontrollera, trakassera, övervaka och hota den utsatta unga kvinnan (Rueda

et al., 2014; Temple, o.a., 2015). Flera av de unga kvinnorna i resultatartiklarna upplevde att sociala medier är en bidragande orsak till att det våldsutövande partnern utövar psykiskt våld (Temple, o.a., 2015). I tidigare forskning har det framkommit att psykiskt våld kan innefatta direkt eller indirekt hot och förföljelse (Socialstyrelsen, 2010; Stader, 2011). Författarna kopplar detta till intervjun med kriminalinspektör Olof Lindqvist (2016, 22 mars) där det framkom att utsatta barn och kvinnor vågat anmäla mer när det gällt olaga hot och ärekränkning. Men statistiken visar även att olaga hot och ärekränkning har ökat bland barn de senaste åren (O. Lindqvist, personlig kommunikation, 22 mars 2016). En slutsats som kan dras av detta är att barn under 18 år använder sociala medier mer i dagsläget. Detta i sin tur leder till att det psykiska våldet ökar då våldsförövaren lättare och oftare kan trakassera sitt offer.

Skam och rädsla var känslor som de utsatta unga kvinnorna upplevde som en konsekvens av våldet. Känslan av skam fanns hos den utsatta för att vänner och familj skulle få reda på våldet som förekom i relationerna. Rädslan var stor för vilken reaktion som skulle uppstå hos vänner och familj samt hur relationen till dem skulle påverkas (Burton et al., 2013; Haglund et al., 2012). Enligt Martinsen (2012) det är mänskligt att känna skam och att känslor av skam uppstår när den våldsutövande partner utövar makt mot den utsatta unga kvinnan. Det kan leda till isolering, självförakt och en känsla av otillräcklighet. I vårddmötet med den utsatta unga kvinnan är det därför av stor vikt att sjukskötaren bemöter den utsatta med respekt och professionalitet så att skammen och sårbarheten, över utsattheten, inte skall bli påtaglig (Martinsen, 2012).

I litteraturstudiens resultatdel poängteras vikten av att hjälpinsatser bör sättas in tidigare för de våldsutsatta unga kvinnorna. Detta för att de skall få en större chans att minska de negativa hälsoeffekterna i framtiden (Exner-Cortens et al., 2012; Temple, o.a., 2015). De utsatta unga kvinnorna upplevde att det förebyggande arbetet mot ohälsosamma relationer bör sättas in tidigare innan de ingår i en parrelation. Detta för att de unga kvinnorna skall få en kunskap om vad en hälsosam och ohälsosam relation är (Herrman, 2013; Temple, o.a., 2015).

Sjukvården, speciellt skolhälsovården och rådgivningen, har ett stort ansvar att sätta in hjälpinsatser i tid. I Finland kan dessa hjälpinsatser bland annat vara en barnskyddsanmälan, information om vård som kan erbjudas samt att de utsatta unga kvinnorna får information om sina rättigheter (Perttu, 2014). Författarna vill poängtera att föräldrarna har en stor betydelse för barnens syn på hurdan en hälsosam parrelation är och att föräldrarna är barnens förebilder (Herrman, 2013).

Som sjukskötare är det av stor vikt att vara lyhörd, visa respekt och att våga ställa frågor om våld i parrelationen i mötet med den våldsutsatta. Frågorna bör ställas könsneutralt och sjukskötaren bör vara ensam med den utsatta unga kvinnan, det vill säga utan den våldsutövande partnern (Hultgren, 2009; Sutherland, 2011; Söderholm, 2006). Detta kopplar författarna ihop med Martinsens (2002) begrepp ”det förnimmande ögat” och ”det registrerade ögat”. Genom det förnimmande ögat använder sig sjukskötaren av sin erfarenhet, av sitt sinne och ser med hela kroppen. Sjukskötaren använder sig då inte endast av det registrerade ögat, och ser inte endast till diagnosen och sjukdomsbilden som den våldsutsatta unga kvinnan kan ha sökt vård för (Martinsen, 2002). Detta kan leda till att sjukskötaren kan upptäcka våldet i parrelationen och hjälpa den utsatta unga kvinnan med sina negativa känslor. Detta ökar chansen att förbättra den utsatta unga kvinnans hälsa långsiktigt (Burton et al., 2013).

5.2 Metoddiskussion

Denna litteraturstudie kan öka sjukskötares förståelse och omvårdnadsberedskapen när det gäller våldsutsatta unga kvinnor. Svagheter som kan tänkas påverka analysen i litteraturöversikten är att det finns mycket material inom ämnet, men en del forskning är äldre än vad författarna valt att ta med. Aktuell forskning pågår inom detta ämne men materialet har ännu inte publicerats. Författarna upplever att det fanns ett glapp mellan äldre och nyare forskning. Då alla artiklar varit på engelska kan viss information gått förlorad på grund av att författarnas modersmål är svenska.

SBU:s (2015) granskningsmall: *Mall för kvalitativgranskning av studier med kvalitativ forskningsmetodik – patientupplevelser* och Olsson & Sörensens (2011) granskningsmall, *Bedömningsmall för studier med kvantitativ metod* användes för att få fram relevanta och lämpliga artiklar samt höja kvalitén, pålitligheten och trovärdigheten på artiklarna (Olsson & Sörensen, 2011; SBU, 2015). Sökning på enbart *dating violence* i EBSCO/Cinahl gav det 2085 träffar och i PubMed 9888 träffar. Därför har författarna tillsammans använt sig av olika kombinationer av sökord för att få artiklar som svarar mot studiens syfte.

Författarnas förförståelse var att fler unga kvinnor mår sämre idag än förr. Detta på grund av att det är lättare att bli kontrollerad och förföljd via social media. Bland sjukskötare tror

författarna att det finns en kunskapsbrist i ämnet och att förståelsen för dessa våldsutsatta unga kvinnor är låg. Sjukskötaren kan därför, på grund av kunskapsbristen, inte vara tillräckligt uppmärksam på dessa våldsutsatta unga kvinnor. Följden är att våldsutsatta unga kvinnor inte söker hjälp tillräckligt tidigt, på grund av rädslan för att inte bli sedda eller bli misstrodda.

Vid läsning av författarnas resultat kan förförståelsen och resultatet kopplas samman men författarna har upplevt att de sökt artiklar med ett öppet sinne. För att öka trovärdigheten i studien har flera databaser använts (Henricson, 2012). För att öka trovärdigheten har *peer reviewed* använts, vilket innebär att artiklarna är granskade av utomstående forskare (Olsson & Sörensen, 2011). Författarna har valt att begränsa sin sökning från 2009 till 2016 för att få ett aktuellt och trovärdigt resultat. Ingen geografisk begränsning gjordes vid artikelsökningen för att få en bred överblick över ämnet och för att våld i nära relationer förekommer i liknande former globalt. Mer fokus kunde ha satts på artiklar från nordiska länder för att få en lokal överblick över kunskapsområdet men författarna upplevde att forskningen inte fanns tillgängliga.

För att stärka reliabiliteten har båda författarna granskat och jämfört sina egna granskningar med varandra (Henricson, 2012). Författarna använde sig av en tankekarta för att få en så bred bild av ämnet som möjligt. Kategoriseringen har upplevts svår av författarna då ämnena går in i varandra och detta har gjort att rubrikerna ändrats under arbetsprocessen. Författarna sammanställde materialet för att sedan analysera fram ett resultat som svarade mot syftet. Trovärdigheten i resultatet ökar då författarna har använt sig av citat, haft en utomstående med kunskap inom fältet som har läst arbetet och gett synpunkter och kommentarer. Även flera utomstående har läst arbetet och gett förslag till förbättringar.

5.3 Slutsats

Våld i nära relationer är ett aktuellt ämne då våld kan utövas överallt i vårt samhälle oavsett kön, ålder eller etnisk bakgrund. Våldet riktat mot unga kvinnor bör lyftas fram mer för att öka kunskapen och förståelsen för de utsatta. Att utöva våld är aldrig acceptabelt och ansvaret ligger alltid hos våldsutövaren och inte hos offret.

Parrelationer har blivit vanligare i allt lägre ålder och detta har även lett till att våldet ökat i dessa relationer. Att som ung kvinna utsättas för våld i en parrelation har visat sig ha negativ inverkan på hälsan, både fysiskt och psykiskt. I litteraturstudies resultat har det framkommit att sociala medier kan leda till ökat psykiskt våld, då den utsatta unga kvinnan alltid är kontaktbar. Den våldsutövande partner kan på detta sätt, via sociala medier, utöva våld och kontrollera den utsatta unga kvinnan i tid och rum. Den våldsutsatta unga kvinnan formar sitt liv efter det våldsutövande partnern och förminskar sig själv till en skugga av sitt forna jag. Känslan av skuld och skam kan uppstå då den våldsutövande partnern kontrollerar och trakasserar den utsattas handlingar och normer.

I litteraturstudien har det framkommit att hälsoinsatserna bör sättas in i ett tidigare skede för att förhindra våld, samt för att ge de våldsutsatta unga kvinnorna en chans till ett hälsosammare och bättre liv. Riktlinjerna inom vården bör göras tydligare när det gäller omhändertagandet av de våldsutsatta unga kvinnorna. Vidare forskning inom detta ämne bör göras för att sjukskötaren skall kunna nå de våldsutsatta unga kvinnorna i tid, men också för att öka förståelsen och kunskapen om de utsatta unga kvinnorna.

LITTERATURFÖRTECKNING

Barnskyddslagen 13.4.2007/417 Hämtat från:

<http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2007/20070417>

Bonomi, A. E., Anderson, M. L., Nemeth, J., Bartle-Haring, S., Buettner, C., & Schipper, D. (2012). Dating violence victimization across the teen years: Abuse frequency, number of abusive partners, and age at first occurrence. *BMC Public Health*, 1-10.

doi: 10.1186/1471-2458-12-637

Brottsbalk SFS nr: 1962:700. Hämtat från Brottsbalken:

http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Brottsbalk-1962700_sfs-1962-700/?bet=1962:700#K

Burton, C. W., Halpern-Felsher, B., Rehm, R. S., Rankin, S., & Humphreys, J. C. (2013). "It was pretty scary": the theme of fear in young adult women's descriptions of a history of adolescent dating abuse. *Issues in Mental Health Nursing*, 803-813.

doi: 10.3109/01612840.2013.827286

Danielsson, I., Olofsson, N., & Gådin, K. G. (2005). Våldets följder- en fråga om folkhälsa. *Läkartidningen*, 102, 938-942.

Draucker, C. B., & Martsolf, D. S. (2010). The Role of Electronic Communication Technology in Adolescent Dating Violence. *Journal of Child and Adolescent Psychiatric Nursing*, 133-142. doi: 10.1111/j.1744-6171.2010.00235.x

Exner-Cortens, D., Eckenrode, J., & Rothman, E. (2012). Longitudinal Associations Between Teen Dating Violence Victimization and Adverse Health Outcomes. *Official journal of the american academy of pediatrics*, 71-78. doi: 10.1542/peds.2012-1029

Forsberg, C., & Wengström, Y. (2013). *Att göra systematiska litteraturstudier - Värderingar, analys och presentation av omvårdnadsforskning*. Stockholm: Författarna och Bokförlaget Natur & Kultur.

Freeman, S. A., Rosenbluth, B., & Cotton, L. (2012). Teen Dating Abuse - Recognition and Interventions. *NASN School Nurse*, 79-82. doi: 10.1177/1942602X12469410

Frenzel, A. (2014). *Brott i nära relation - En nationell kartläggning*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet .

- Friberg, F. (2012). *Dags för uppsats - Vägledning för litteraturbaserade examensarbeten*. Lund: Studentlitteratur AB .
- Haglund, K., Belknap, R. A., & Garcia, J. T. (2012). Mexican American Female Adolescents Perceptions of Relationships and dating violence. *Journal of Nursing Scholarship*, 215-222. doi: 10.1111/j.1547-5069.2012.01452.x
- Hanson, M. J. (2010). Health behavior in adolescent women reporting and not reporting intimate partner violence. *JOGNN*, 263-276. doi: 10.1111/j.1552-6909.2010.01138.x
- Heimer, G., & Sandberg, D. (2008). *Våldsutsatta kvinnor - samhällets ansvar*. Lund: Studentlitteratur AB .
- Henricson, M. (2012). Diskussion. i M. Hendrickson (RED.), *Vetenskaplig teori och metod - från idé till eximination inom omvårdnad* (ss. 472-479). Lund: Studentlitteratur AB.
- Herrman, J. W. (2013). How Teen Mothers Describe Dating Violence. *JOGNN: Journal of Obstetric, Gynecologic & Neonatal Nursing*, 462-470. doi: 10.1111/1552-6909.12228
- Hickman, L. J., Jaycox, L. H., & Aronoff, J. (april 2004). Dating violence among adolescents - Prevalence, Gender Distribution, and Prevention Program Effectiveness. *Trauma, violence & abuse*, 123-142. doi: 10.1177/1524838003262332
- Holmberg, C., & Enander, V. (2004). *Varför går hon?* Ystad: Kabusa Böcker.
- Howard, D. E., Debnam, K. J., & Wang, M. Q. (2013). Ten-Year Trends in Physical Dating Violence Victimization Among US Adolescent Females. *Journal of School Health*, 389-399. doi: 10.1111/josh.12042
- Hultgren, M. (2009). *BRIS-rapporten 2009*. Växjö: Grafiska punkten.
- Hägglom, A. M., & Möller, A. R. (2007). Fighting for survival and escape from violence: Interviews with battered women. *International Journal of Qualitative Studies on Health and Well-being*, 169-178. doi: 10.1080/17482620701296259
- Khubchandani, J., Telljohann, S. K., Price, J. H., Dake, J. A., & Hendershot, C. (2013). Providing Assistance to the victims of adolescent dating violence: A national assessment of school nurses' practices. *Journal of school health*, 127-136. doi: 10.1111/josh.12008

- Kirkevold, M. (2000). *Omvårdnadsterorier - analys och utvärdering*. Lund: Studentlitteratur.
- Kjellström, S. (2012). Forskningsetik. i M. Hendricson (RED.), *Vetenskaplig teori och metod - Från idé till eximination inom omvårdnad* (ss. 70-92). Lund: Studentlitteratur AB.
- Larsson, E. (2006). *Närhet som gör ont -om våld mot närstående*. Göteborg: Brottsofferjourenas riksförbund.
- Lindqvist, Olof (2016, 22 mars). Kriminalkommissarie, *Intervju om våld riktat mot barn & kvinnor på Åland* (personlig kommunikation).
- Lundgren, E. (2004). *Våldets normaliseringsprocess*. Stockholm: Roks.
- Lyons, J., & Rabie, G. (2014). Empowering adolescents and the wider community to recognise adolescent relationship abuse. *British Journal of School Nursing*, 9, 131-140.
- Martinsen, K. (2002). *Øyet og kallet*. Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Martinsen, K. (2008). *Omsorg, sykepleie og medisin*. Otta: Univeristetsforlaget.
- Martinsen, K. (2012). Skammens to sider. i R. Thorsen, K. S. Mæhre, & K. Martinsen, *Fortellinger om Etikk* (ss. 161-179). Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- McGrath, M. K. (den 22 januari 2016). *1177 Vårdguiden*. Hämtat från Posttraumatiskt stressyndrom PTSD: <http://www.1177.se/Fakta-och-rad/Sjukdomar/Posttraumatiskt-stressyndrom-PTSD/> den 30 mars 2016
- NCK. (2010). *Handbok för hälso- och sjukvårdens omhändertagande av offer för sexuella övergrepp, NCK-rapport 2008:1*. Nationellt centrum för kvinnofrid. Västerås: Edita.
- NCK. (den 17 mars 2016). *Bemötande och behandling*. Hämtat från Nationella centrum för kvinnofrid: http://www.nck.uu.se/Kunskapscentrum/Kunskapsbanken/Praktik+och+metod/H%C3%A4lso-+och+sjukv%C3%A5rdens+ansvar/Bemotande_och_behandling/ den 14 april 2016
- NCK. (den 17 mars 2016). *Medicinska och psykosociala konsekvenser av våld i nära relationer*. Hämtat från Nationellt Centrum för kvinnofrid:

- http://nck.uu.se/Kunskapscentrum/Kunskapsbanken/amnen/Vald_i_nara_relationer/Medicinska_och_psykosociala_konsekvenser/ den 3 maj 2016
- NE. (den 1 januari 2016). *Jämställdhet*. Hämtat från Nationalencyklopedin:
<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/jamstalldhet> den 30 mars 2016
- NE. (den 11 januari 2016). *Hen*. Hämtat från Nationalencyklopedin:
<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/hen> den 1 april 2016
- Olsson, H., & Sörensen, S. (2011). *Forskningsprocessen - kvalitativ och kvantitativa perspektiv*. Stockholm: Liber AB.
- Perttu, S. (2014). Familjevåld och våld i nära relationer. i P. Mäki, K. Wikström, T. Hakulinen-Viitanen, & T. Laatikainen, *Hälsoundersökningar - vid barnrådgivning & inom skolhälsovården* (ss. 145-152). Tammerfors: Finlands universitetstryckeri AB.
- Rosén, M. (2012). Systematisk litteraturöversikt. i M. Hendricson (RED.), *Vetenskapliga teori och metod - från idé till eximination inom omvårdnad* (ss. 430-444). Lund: Studentlitteratur AB.
- Rueda, H. A., Lindsay, M., & Williams, L. R. (2014). "She Posted It on Facebook": Mexican American Adolescents' Experiences With Technology and Romantic Relationship Conflict. *Journal of Adolescent Research*, 419-445. doi: 10.1177/0743558414565236
- SBU. (den 25 11 2015). *STATENS BEREDNING FÖR MEDICINSK OCH SOCIAL UTVÄRDERING*. Hämtat från Bilaga 5. Mall för kvalitetsgranskning av studier med kvalitativ forskningsmetodik– patientupplevelser:
http://www.sbu.se/globalassets/ebm/metodbok/mall_kvalitativ_forskningsmetodik.pdf
den 5 april 2016
- Sears, H. A., & Byers, S. E. (2010). Adolescent Girls' and Boys' Experiences of Psychologically, Phsically, and Sexually Aggressive Behaviors in Their Dating Relationships: Co-Occurrence and Emotional Reaction. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 517-539. doi: 10.1080/10926771.2010.495035
- Socialstyrelsen. (den 20 april 2010). *Socialstyrelsen*. Hämtat från Definition av våld och utsatthet i nära relationer: <http://www.socialstyrelsen.se/valds-ochbrottsrelateradefragor/valdinararelationer/valdsutovare/definition> den 7 mars 2016

- Socialstyrelsen. (den 30 oktober 2014). *Att vilja se, vilja veta och att våga fråga - vägledning för att öka förutsättningarna att upptäcka våldsutsatthet*. Hämtat från Socialstyrelsen: <http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/19568/2014-10-30.pdf>
den 4 mars 2016
- Socialstyrelsen. (den 4 april 2015). *Våld - Handbok om socialstjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer*. Hämtat från Socialstyrelsen: <http://www.socialstyrelsen.se/Lits/Artikelkatalog/Attachments/19795/2015-4-4.pdf>
den 6 april 2016
- Stader, D. L. (den 7 juli 2011). Dating violence. *The Clearing House*, 139-143.
doi: 10.1080/00098655.2011.564980
- Statistikcentralen. (den 28 5 2015). *Omkring en fjärdedel av familjevåldet och våldet i nära relationer riktas mot barn*. Hämtat från Statistikcentralen: http://www.stat.fi/til/rpk/2014/15/rpk_2014_15_2015-05-28_tie_001_sv.html den 17 3 2016
- Strafflag 19.12.1889/39 Hämtat från: <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1889/18890039001>
- Sutherland, M. A. (2011). Implications for Violence in Adolescent Dating Experiences. *JOGNN*, 225-234. doi: 10.1111/j.1552-6909.2011.01223.x
- Söderholm, A. (2006). När barn far illa. *Finska Läkaresällskapets Handlingar*, 166, 23-35.
- Temple, J. R., Choi, H. J., Brem, M., Wolford-Clevenger, C., Stuart, G. L., Peskin, M. F., o.a. (2015). The Temporal Association Between Traditional and Cyber Dating Abuse Among Adolescents. *Journal of Youth & Adolescence*, 340-349.
doi: 10.1007/s10964-015-0380-3
- Thongpriwan, V., & McElmurry, B. J. (2009). Thai Female Adolescents' Perceptions of Dating Violence. *Health Care for Women International*, 871-891.
doi: 10.1080/07399330903066392
- Wallengren, C., & Henricson, M. (2012). Vetenskaplig kvalitetsäkring av litteraturbaserat examenarbete. i M. Henricson, *Vetenskaplig teori och metod - från idé till examination inom omvårdnad* (ss. 481-496). Lund: Studentlitteratur AB.

WHO. (2013). *Global and regional estimates of violence against women*. Geneva: World Health Organization.

WHO. (den 1 januari 2016). *Violence against women*. Hämtat från World Health Organization: <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs239/en/> den 8 mars 2016

Williams, L. R. (2014). Experiences with Violence in Mexican American and European American High School Dating Relationships. *Children & Schools*, 115-124.
doi: 10.1093/cs/cdu009

Ålands författningssamling, Landskapslag (2008:97) om tillämpning i landskapet Åland av barnskyddslagen Hämtat från:

<http://www.ls.aland.fi/composer/upload/modules/lagar/lagboken2008hela.pdf>

Ålands lagsamling, Hälso- och sjukvård, hälsoskydd och djurskydd (2011:114) Hämtat från:

[http://www.regeringen.ax/sites/www.regeringen.ax/files/attachments/page/1_halso_och_sjukv
ard_halsoskydd_och_djurskydd_2012.pdf](http://www.regeringen.ax/sites/www.regeringen.ax/files/attachments/page/1_halso_och_sjukvard_halsoskydd_och_djurskydd_2012.pdf)

Bilaga 1

Tabell 6. Tabellöversikt av datainsamling

Databas	Sökord	Antal träffar	Antal studier inkluderade	Datum för sökning
EBSCO/CINAHL	“dating violence” AND adolescent	93	3	21.3.2016
EBSCO/CINAHL	”dating violence” AND adolescence AND female	51	1	29.3.2016
EBSCO/CINAHL	“dating violence” AND adolescent AND female AND experience	20	2	1.4.2016
EBSCO/CINAHL Maila författaren	“Dating violence” AND adolescent AND female AND experience	61	1	14.4.2016
EBSCO/CINAHL	Dating violence AND adolescent AND female AND experience	69	2	18.4.2016
EBSCO/CINAHL	“dating violence” AND adolescent AND female AND experience	23	1	1.4.2016
PubMed	Amy E. Bonomi	64	1	31.3.2016
Manuell sökning			1	14.4.2016

Tabell 7. Tabellöversikt över inkluderade artiklar

Författare, titel, tidskrift och årtal	Perspektiv /design	Syfte	Metod	Resultat	Diskussion/ konklusion
<p>Författare: Vipavee Thongpriwan, Beverly J. McElmurry Titel: Thai Female Adolescents' Perceptions of Dating Violence Tidsskrift: Health care of women international Årtal: 2009 **</p>	Kvalitativ	Att undersöka thailändska unga kvinnors uppfattningar om våld i parrelationer.	Intervjuade 24stycken unga kvinnor i åldern 15-17. Intervjuernas längd var mellan 45-70min. Transkriberades och sattes in i ATLAS ti.5.2	Kategorier som bland annat kom fram var; egenskaperna hos ungdomar relationer, påverkan på unga relationer, uppfattningar om våld i parrelationer, erfarenheter av våldscykel, och påverkan på ungdomar uppfattning av våld i parrelationer.	Denna studie gav en tillfällig information om våld i parrelationer i Thailand. En grund för att utveckla kulturellt känsliga program för sex- och våldsprevention bland de ungdomarna.
<p>Författare: Judith W. Herrman Titel: How Teen Mothers Describe Dating Tidsskrift: Journal of Obstetric and Neonatal Nurses Årtal: 2013 **</p>	Kvalitativ	Att presentera röster av unga kvinnor som var gravida eller nyblivna föräldrar och som delar sina tankar om risker, beteenden och förebyggande av dejting våld i parrelationer.	Beskrivande, kvalitativ analys. Fokusgrupper utforskar uppfattningar om flera olika dimensioner av våld i parrelationer inom ramen för graviditet och föräldraskap. En halvstrukturerad intervjuguide förutsatt att mediet för att gräva i unga mödrars tankar och perspektiv om dejting våld bland ungdomar.	Data organiseras i fyra stora typologier: beskriver dejting våld bland ungdomar, vilket ökar risken, varför våld och förebyggande av våld i parrelationer bland ungdomar.	Analys ger viktiga insikter i unga mödrars liv när tonårs föräldraskap och våld korsas. Viktig data gällande hur viktigt det är att informera och förebygga dejting våld hos unga kvinnor.

<p>Författare: Candace W. Burton, Bonnie Halpern- Felsher, Roberta S. Rehm, Sally Rankin, Janice C. Humphreys</p> <p>Titel: ”It was Pretty Scary”: The Theme of Fear in Young Adult Women`s Descriptions of a History of Adolescent Dating Abuse</p> <p>Tidsskrift: Issues in Mental Health Nursing</p> <p>Årtal: 2013 **</p>	Kvalitativ	Utveckla temat rädsla med hjälp av kvinnors beskrivningar av våld i parrelationer.	Flygblad i samhället, annonsering i lokala tryckta och elektroniska medier. Kontakta med den ansvarige forskaren, screenade alla deltagare via telefon med hjälp av en modell AAS (Abuse Assessment Screen). 10 deltagarna var i åldern 18-35 som valdes till studien. Forskaren talade med varje intervju deltagare minst tre gånger: vid screening(5-30min), vid slutförandet av frågeformulären , och i den fördjupade intervjun.	Tre typer av rädsla identifierades: rädsla för själv, rädsla för andra relationer, och rädd förväntan. dessa resultat erbjuder viktiga insikter om effekterna av utnyttjade vid ungdomars Relationer påverkan på kvinnors psykiska hälsa.	Av kvinnors erfarenheter om utnyttjande av våld i parrelationer. Genom att utforska hur kvinnor tycker om och beskriva dessa erfarenheter, hur sjuksköterskor kan upptäcka nya sätt att tillhandahålla. Hjälp och stöd till dem som är utsatta våldsamma relationer. I synnerhet de pågående effekterna av rädsla beskrivs av deltagarna understryker behovet av rutinmässig screening, för upplevelser av våld i parrelation.
<p>Författare: Claire Burke Draucker, Donna S. Martsolf</p> <p>Titel: The Role of Electronic Communication Technology in Adolescent Dating Violence</p> <p>Tidsskrift: Journal of Child and Adolescent Psychiatric Nursing</p> <p>Årtal: 2010 **</p>	Kvalitativ	Syftet med denna studie var att identifierar hur våld används i parrelationer och genom elektronisk samt dess framträdande roll.	Datamängden innefattar transkriberade berättelser om 56 unga vuxna som hade beskrivit sin våldsrelation i tonåren.	Åtta sätt där våld genom tekniken används i parrelationer. Identifierades med användning av kvalitativa beskrivningsmetoder.	Teknikens inverkan genom våld och att omdefiniera Gränserna mellan partners.
<p>Författare: Donna E. Howard, Katarina J. Debnam, Min Q. Wang</p> <p>Titel: Ten-Year Trends in Physical Dating</p>	Kvantitativ	Studien ger 10 års trenddata för de psykosociala korrelat till fysiskt våld i parrelationer.	Data från 1999-2009. All data analyserades via Statistical Analysis System(SAS). Beroende	Ungefär en av 10 flickor upplever fysisk våld i parrelation årligen. Fysisk våld i	Det behövs forskning för att förbättra förståelsen av effekter av våld i parrelation. Ansträngningar

<p>Violence Victimization Among US Adolescent Females Tidskrift: Journal of School Health Årtal: 2012 **</p>		<p>utsatthet bland kvinnor som deltog i internationella ungdomsrisk- beteende undersökninga r av amerikanska gymnasie- elever mellan 1999 och 2009.</p>	<p>variabler(fysisk dejting våld) och varje oberoende variabel(miss- bruk, självmord, slagsmål och sexuella riskbeteenden) för att undersöka deras förhållande. De ojusterade oddskvot och 95% konfidensinterv all samt chi square tester undersöktes.</p>	<p>parrelationer hos de unga kvinnorna är ett ihållande folkhälso- problem trots samordnade forsknings- och interventions- insatser. Fysiskt våld i parrelationer är associerad med en uppsättning av psykosociala riskfaktorer, särskilt ledsen/hopplö shets känslor, självmonds- tankar och fysisk slagsmål.</p>	<p>måste koncentrera sig på hur man bäst kan göra inbrytningar av primär och sekundär prevention.</p>
<p>Författare: Jeff R. Temple, Hye Jeong Choi, Meagan Brem, Caitlin Wolford-Clevenger, Gregory L. Stuart, Melissa Fleschler Peskin, JoAnna Elmquist Titel: The Temporal Association Between Traditional and Cyber Dating Abuse Among Adolescent Tidskrift: Journal of Youth & Adolescence Årtal: 2016 ***</p>	<p>Kvantitativ</p>	<p>Sammanband mellan traditionella och internet våld i parrelationer, bland ungdomar.</p>	<p>780 ungdomar svarade på enkäter och användes Mplus 7.3.</p>	<p>Studien visar att traditionella och internet utnyttjande har ett positivt samband. Internet utnyttjande begås och utsatthet korrelerades vid varje tidpunkt.</p>	<p>Studien är den första att undersöka länken mellan traditionell och internet dejting utnyttjande bland ungdomar.</p>
<p>Författare: Kristin Haglund, Ruth Ann Belknap, Junita Terrie Garcia Titel: Mexican American Female Adolescents' Percepti ons of Relationships and Dating Violence Tidskrift: Journal of Nursing Scholarship Årtal: 2012 **</p>	<p>kvalitativ</p>	<p>Fylla lucka när det gäller perspektivet för Mexican American kvinnliga ungdomar relationer och våld i parrelationer.</p>	<p>Detta var en kvalitativ deskriptiv studie. Fokusgrupper ingår 20 stycken Mexikanska amerikanska unga kvinnor i åldern 11-21. Data analyserades med kategoriska analys.</p>	<p>Deltagarna beskrev viktiga komponenter om våld i parrelationer och identifierade kulturella aspekter som kan användas för att främja hälsosamma relationer.</p>	<p>Familje- baserade insatser för att främja utforskning av kön roller och förälder-barn kommunikation kan främja en hälsosammare relation och förebygga våld inom denna grupp.</p>

<p>Författare: Amy E. Bonomi, Melissa L. Anderson, Julianna Nemeth, Suzanne Bartle- Haring, Cynthia Buettner, Deborah Schipper Titel: Dating violence victimization across the teen years: Abuse frequency, number of abusive partners, and age at first occurrence Tidskrift: BMC Public Health Årtal: 2012 ***</p>	Kvantitativ	Ta reda på frekvens, antal kränkande partner och ålder vid första förekomsten gällande våld i parrelation.	Totalt 730 försökspersoner slumpmässigt utvalda från universitets register och uppmanades att fylla i en online-undersökning. En tidslinje användes som metod för att få se frekvens, ålder vid första förekomst och antal kränkande partner.	Helt 64,7 procent av kvinnorna rapporterade utsatthet mellan åldern 13-19 och de flesta upplever flera händelser. Mer än en tredjedel av kvinnor hade blivit misshandlade av två eller flera partners.	Studie lägger till information om våld i parrelationer. Frekvens, ålder, förekomst och antal kränkande partners bland ungdomar.
<p>Författare: Deinera Exner- Cortens, John Eckenrode; Emily Rothman Titel: Longitudinal Associations Between Teen Dating Violence Victimization and Adverse Health Outcomes Tidskrift: PEDIATRICS official journal of the american academy of pediatrics Årtal: 2012 **</p>	Kvantitativ	Att bestämma den longitudinella associationen mellan våld i parrelationens utsatthet och utvalda negativa hälsoeffekter.	Sekundär analys av Waves 1 (1994-1995), 2 (1996), och 3 (2001-2002). Där data analyserades med hjälp av linjär och logistiska regressionsmodeller	Jämfört deltagare som rapporterar något kränkande våld i parrelationen. Kvinnliga deltagare som blivit utsatta hade en ökad risk för tung episod av drickande, depressiva symtom, självmordstankar, rökning, och risk för att hamna i flera våldsamma relationer.	Resultaten från de nuvarande analyser tyder på våld i parrelationer som upplevdes under ungdomen är relaterad till negativa hälsoeffekter. Resultaten från denna studie betona vikten av screening och erbjuder sekundära preventionsprogram för kvinnliga offer.
<p>Författare: Lela Rankin Williams Titel: Experience with Violence in Mexican American and European American High School Dating Relationships Tidskrift: Children & Schools Årtal: 2014***</p>	kvantitativ	Denna jämförande studie av mexikanska-amerikansk och europeiska amerikanska ungdomar genomfördes för att förstå ungdomars uppfattningar och erfarenheter av våld i parrelationer.	75 deltagare som delades genom in i fokusgrupper kultur och kön (tre grupper med cirka sex deltagare per grupp). Öppna och slutna frågor ställdes. Transkriptioner kodades och fältanteckningar gjordes av två oberoende kodare som	Ett framträdande av våld kategoriserades i fyra kategorier: relations, emotionell / verbal, fysiska och sexuellt. Mexican American flickor var särskilt utsatta och noterade erfarenheter med sexuellt	En förståelse för hur mexikanska-amerikansk och europeiska amerikanska ungdomar upplever olika typer av våld i parrelationer.

			använder en kombination av en mall tillvägagångssätt och tematiska/innehålls-analys	tvång, emotionell/verbala och fysiskt våld.	
<p>Författare: Heidi Adams Rueda, Megan Lindsay, Lela Rankin Williams</p> <p>Titel: ”She Posted It on Facebook”: Mexican American Adolescents Experiences With Technology and Romantic Relationship Conflict</p> <p>Tidskrift: Journal of Adolescent Research</p> <p>Årtal: 2015 **</p>	Kvalitativ	Undersökt erfarenheter med teknik och våld i parrelationers konflikter mellan mexikanska amerikanska ungdomar.	Fokusgrupper och filmade observationer av par.	Resultatet visar att tekniken gav ungdomar ökad synlighet av sina partners dag och dennes kamratrelationer. Känslor av romantisk svartsjuka resulterade i trakasserier via sms och förväntningar omedelbara svar då teknik underlättar kontakt.	Sociala medier var särskilt framträdande bland äldre ungdomar. Online utrymmen erbjuder en möjlighet för utomstående att observera ohälsosamma förhållanden och erbjuda stöd.
<p>Författare: Heather A. Sears, Sandra Byers</p> <p>Titel: Adolescent Girls’and Boys’ experiences of Psychologically, Physically, and Sexually Aggressive Behaviors in Their Dating Relationships: Co-Occurrence and Emotional Reaction</p> <p>Tidskrift: Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma</p> <p>Årtal: 2010 ***</p>	Kvantitativ	Undersöka förekomst och ungdomars känslomässiga reaktion på upplevelser av psykiskt, fysiskt och sexuellt aggressiva beteenden vid våld i parrelation.	Deltagarna var 627 ungdomar (310 flickor, 317 pojkar) i ålder 12-18 år. Deltagarna fyllde i kön, ålder, min familj, kulturell tillhörighet, och om de hade börjat dejta. En skala där självkänsla mättes och även en skala där attityder till våld i parrelationer mättes användes.	Resultatet visar i genomsnitt att flickor och pojkar uppgav att de hade måttlig nivåer av självkänsla, inte acceptera användning av våld i deras relationer och hade lite rädsla för våld i sin familj. En betydande andel av dem hade vänner som de uppfattas ha upplevt fysiskt våld från en partner.	För att bättre förstå ungdomars erfarenheter av dejting våld, måste vi ta hänsyn till att många ungdomar upplever olika former av aggressivt beteende och bedöma deras känslomässiga reaktion på deras erfarenheter.

* låg kvalitet

** medelhög kvalitet

*** hög kvalitet